

Република Македонија

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

**ПРЕДЛОГ НА
ЗАКОН ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА ЗА ЖИВОТНИ**

ПОТПИС: Љупчо Димовски

Скопје, јуни, 2010

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Спогодбата за стабилизација и асоцијација склучена меѓу Европската заедница и нејзините земји членки од една страна и Република Македонија од друга страна, ја обврза Република Македонија да го усогласи националното законодавство со важечкото и соодветно законодавство на ЕУ (EU Acquis).

Понатаму, Одлуката на Советот 2006/57/ЕС за начелата, приоритетите и условите содржани во Европското Партнерство со Република Македонија, ги утврдува краткорочните приоритети, меѓу другото и усогласување на законодавството со ветеринарното ЕУ законодавство. Законот за ветеринарно здравство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 21/1998), кој ги уредува користењето и прометот на храната за животни, е веќе заменет со нов Закон за ветеринарно здравство ("Службен весник на Република Македонија" бр. 113/2007), кој иако во основа ги содржи принципите на ЕУ легислативата, потребно е да се доуредат одредени специфични области и сегменти.

Во Република Македонија има законски прописи со кои се уредува наведената област, меѓутоа потребно е донесување на закон кој ќе применува во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната за животни, освен на примарното производство наменето за сопствени потреби во домаќинството. Имено со донесување на овој закон тенденција е усогласување на основните принципи и одговорности во врска со: користењето на адитивите во храната за животни со усогласување на процедурите со Регулативата на Европскиот парламент и советот (ЕЗ) бр.1831/2003 од 22 Септември 2003 година, хигиената на храна за животни со усогласување со процедурите со Регулатива на Европскиот парламент и Советот (ЕЗ) бр. 183/2005 од 12 јануари 2005 година како и усогласувањето со процедурите од Регулативата на Европскиот парламент и советот (ЕЗ) бр.882/2004 од 29 Април 2004 година за вршењето на официјалните контроли со цел да се обезбеди проверка на придржувањето со законодавството за добиточна храна и храна за луѓе, како и до правилата за здравје на животните и благосостојба на животните.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Целта за донесување на овој закон е уредување на основните принципи за постигнување на висок степен на заштита на јавното здравство, здравствената заштита на животните и здравјето на луѓето и интересите на потрошувачот во врска со исхраната на животните. Начелата се засноваат на научната основа, ефикасната организациска структура и постапките кои влијаат при донесувањето на одлуките во врска со безбедноста на храната за животни и исхраната на животните.

Основни решенија на законот се воведување на стриктни процедури во прометот со храна за животни во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната за животни, освен на примарното производство наменето за сопствени потреби во домаќинството.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

За спроведување на овој закон не се потребни финансиски сретсва од Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОДЕВУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Сретствата за спроведување на овој закон ќе се обезбедат согласно Програмата за користење на средства за ветеринарно јавно здравство. Имплементацијата на овој закон нема дополнително да ги оптовари правните лица предмет на овој закон, Буџетот на Република Македонија како и другите јавни финансиски сретсва.

V. ПРЕГЛЕД НА РЕГУЛАТИВИ ОД ДРУГИ ПРАВНИ СИСТЕМИ И УСОГЛАСЕНОСТ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Потребата од донесување на Законот за безбедност на храна за животни се должи првенствено на доразработувањето на решенијата што се однесуваат на производство, увоз, поседување, промет употреба, контрола на храната за животни. Имено со донесување на овој закон тенденција е усогласување на основните принципи и одговорности во врска со: користењето на адитивите во храната за животни со усогласување на процедурите со Регулативата на Европскиот парламент и советот (ЕЗ) бр.1831/2003 од 22 Септември 2003 година, хигиената на храна за животни со усогласување со процедурите со Регулатива на Европскиот парламент и Советот (ЕЗ) бр. 183/2005 од 12 јануари 2005 година како и усогласувањето со процедурите од Регулативата на Европскиот

парламент и советот (ЕЗ) бр.882/2004 од 29 Април 2004 година за вршењето на официјалните контроли со цел да се обезбеди проверка на придржувањето со законодавството за добиточна храна и храна за луѓе, како и до правилата за здравје на животните и благосостојба на животните.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА ЗА ЖИВОТНИ

Глава I
ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

Со овој закон се уредуваат основните и посебните барања за храна за животни, основните принципи и одговорности на операторите со храна за животни, организационите структури за безбедност на храна за животни и официјалните контроли на храна за животни.

Член 2

Примена на законот

Овој закон се применува во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната за животни, освен на примарното производство наменето за сопствени потреби во домаќинството.

Дефиниции

Член 3

(1) Поимите дефинирани со Законот за ветеринарно здравство и Законот за безбедност на храната се применуваат и во овој закон, доколку поинаку не се дефинирани со овој закон.

(2) Оделни поими употребени во овој закон го имаат следното значење:

1. »прописи за безбедност на храната за животните« - се овој закон, прописи донесени на основа на овој закон како и други посебни прописи (законски и подзаконски прописи) кои се однесуваат на безбедност на храната за животни која се произведува или со која се хранат животните кои се користат за производство на храна за луѓе;
 2. »храна за животни« - е секоја супстанција или производ, вклучително и адитивите за храната за животни, преработена, делумно преработена или непреработена, а наменета за исхрана на животните;
 3. »хигиена на храната за животни« - е збир на мерки, постапки и услови неопходни за контрола на опасностите и осигурување исправност за консумација од страна на животните како храна за животни, сообразно со нејзината намена;
 4. »официјална контрола« - е секој облик на контрола која надлежниот орган, односно органите надлежни за спроведување на инспекција ја спроведуваат со цел потврдување на сообразноста со прописите за безбедност на храната за животни, за безбедност на храна, здравствената заштита и благосостојбата на животните;
 5. »надзор« - е системско обсервирање на еден или повеќе оператори со храна за животни, или нивни активности;
 6. »несообразност« - е незадоволување на прописите за безбедност на храната за животни,
 7. »земање мостри за анализа« - е земање храна за животни или било кои други супстанции, вклучително и оние од околината, кои се релевантни за производството, преработката и дистрибуцијата на храната за животни или за здравствената заштита на животните, со цел анализа да се потврди спроведувањето на прописите за безбедност на храната за животни, и здравствената заштита на животните;
 8. »официјална мостра« - е мостра земена од страна на надлежен орган при вршење на официјални контроли на храната за животни, дадена или примена без надоместок;
-

9. »генетски модифициран организам« (ГМО) – е организам, притоа не земајќи ги во предвид човечките суштества, во кои генетскиот материјал е изменет на начин на кој не се појавува при природниот пат на размножување и/или со природна рекомбинација;
 10. »генетски модифицирана храна за животни« (ГМ храна за животни) – е храна за животни која содржи или се состои или е произведена од ГМО;
 11. »кормни смеси« - е мешавина од најмалку две сировини на храна за животни, без оглед на тоа дали содржи адитиви или не, која е наменета за орална исхрана на животните како комплетна или дополнителна храна за животни;
 12. »храна за животни за посебни нутритивни цели« - се кормни смеси кои, поради нивниот посебен состав или метод на производство, јасно може да се разликуваат од обичната храна за животни и од медицираната храна за животни и се наменети за исполнување на одредени посебни барања во исхраната на животните;
 13. »посебна нутритивна цел« - е намена да се задоволат посебните нутритивни потреби на определени видови животни чиј процес на асимилација, апсорпција или метаболизам може да биде привремено нарушен или е привремено или трајно нарушен и со тоа имаат корист од примање на храна за животни која е соодветна на нивната состојба;
 14. »дневна порција« - е вкупното просечно количество на храна за животни, пресметано на содржина на влага од 12%, кое е потребно дневно да се задоволат потребите на животните од определен вид, старосна категорија и продуктивност;
 15. »комплетна кормна смеса« е кормна смеса која поради својот состав е доволна за дневна доза;
 16. »дополнителна кормна смеса« - е кормна смеса која содржи висок процент на одредени супстанции но кои, поради својот состав, се доволни за дневна доза единствено доколку се употребуваат во комбинација со друга храна за животни;
 17. »минерална храна за животни« - е дополнителна храна за животни која содржи најмалку 40% пепел;
 18. »минимален рок за складирање на кормните смеси« - е датумот до кој, под нормални услови за складирање, храната за животни ги задржува своите посебни својства;
 19. »премикси« - е мешавина од адитиви или мешавина од еден или повеќе адитиви со сировини за храна за животни или вода кои се користат како носители, а кои не се наменети за директна исхрана на животните;
 20. »производи кои се наменети за исхрана на животни«- се сировини за храна за животни, премикси, адитиви, храна за животни и сите други производи кои се наменети за употреба или се користат во исхраната на животните;
 21. »непожелни супстанции« - е секоја супстанција или производ, со исклучок на патогените агенси, кои се присутни во и/или на производот кој е наменет за исхрана на животните и кои претставуваат потенцијална опасност по јавното здравство и здравствената заштита на животните или животната средина или може негативно да влијаат на производите од животинско потекло;
 22. »адитиви на храна за животни« - се супстанции, микроорганизми или подготовки, кои не се сировини за храна за животни и премикси, кои намерно се додаваат на храната или водата за животни со цел да се постигне поволен ефект на карактеристиките на храната за животните, поволен ефект на карактеристиките на производите за храна за животни, поволен ефект на бојата на украсните риби и птици, да ги задоволат нутриционистичките потреби на животните, поволно да влијаат на последиците по животната средина од производство на производи од животинско потекло, поволно да влијаат на примарното производство, особено имајќи влијание на гастро-интестиналната флора или сварливоста на храната за животни, или имаат кокидиостатски или хистомоностатски ефект;
-

23. »помошни средства при преработка на храна на животни« - се супстанции кои самостојно не се користат како храна за животни, кои се користат при преработка на храна за животни или суровини за храна за животни за да се исполни одредена технолошката цел во текот на третманот или преработката што може да резултира со ненамерно но технолошки неизбежно присуство на остатоци на супстанцијата или нејзини деривати во крајниот производ, под услов тие остатоци да немаат негативни ефекти по јавното здравство, здравствената заштита на животните и животната средина и да немаат технолошки ефекти на готовата храна за животни;

24. »максимално ниво на остатоци« - е максималната концентрација на остатоци кои резултираат од употреба на адитиви во исхраната на животните, која се дозволува да биде присутна во или на храната, согласно прописите за безбедност на храна за животни;

25. »премикс за медицирана храна за животни« - е ветеринарен медицински препарат однапред подготвен имајќи го во предвид последователното производство на медицираната храна за животни;

26. »одобрен медициран премикс« – е секој премикс за производство на медицирана храна за животни, кој има добиено одобрение за ставање во промет согласно прописите за ветеринарно медицински препарати;

27. »суровини за храна за животни« - се различни производи од растително или животинско потекло, во нивната природна состојба, свежи или конзервирани и производите добиени од индустриска преработка, како и органски и неоргански супстанции, кои содржат или не содржат адитиви, кои се наменети за употреба за исхрана на животни, директно како такви или после преработка, во подготовка на крмни смеси или како носачи на премикси;

28. »фармер« е секој сопственик или било кое правно или физичко лице овластено од сопственикот и одговорно за трајно или привремено чување на животните.

Член 4

Супсидијарна примена

На постапките за спроведување на одредбите на овој закон соодветно се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон не е поинаку одредено.

Глава II

ОПШТИ ОДРЕДБИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Оддел I

ОПШТИ ПРИНЦИПИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА ЗА ЖИВОТНИ И ИСХРАНА НА ЖИВОТНИ

Член 5

Општи цели

(1) Со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон се реализираат една или повеќе општи цели за висок степен на заштита на животот и здравјето на луѓето, како и заштита на интересите на потрошувачот, вклучувајќи фер пракса при трговијата со храна за животни, земајќи ја во предвид, каде што може да се примени, здравствената заштита на животните и благосостојбата на животните, здравјето на растенијата и заштита на животната средина.

(2) Со мерките за безбедност на храната за животни утврдени со овој закон треба да се овозможи слободно движење на храната за животни која е произведена или ставена во промет во сообразност со општите принципи и барањата од овој закон.

Член 6

Анализа на ризикот

За постигнување на општите цели за висок степен на заштита на здравјето и животот на луѓето и животните, мерките за безбедност на храната за животни требаат да се темелат на анализа на ризикот, односно на нејзините составни компоненти, освен кога тоа не е соодветно за околностите или природата на самата мерка.

Член 7

Начело на претпазливост

(1) Во посебни околности, кога после проценката на достапните информации, е идентификувано потенцијално можно штетно делување по здравјето на животните и/или луѓето, но постојат научни несигурности, ќе се превземат мерки за управување со ризик потребни за осигурување на највисок можен степен на заштита на здравјето на животните и/или луѓето, до добивање на соодветни научни информации за подетална процена на ризикот.

(2) Мерките преземени врз основа на став (1) на овој член се применуваат согласно одредбите за начелата на претпазливост од Законот за безбедност на храна.

Член 8

Заштита на интересите на потрошувачите

(1) Мерките за безбедност на храната за животни треба да обезбедат заштита на интересите на потрошувачите и да дадат основа потрошувачите да бидат потполно информирани за производот кој го купуваат и со тоа да им се овозможи соодветен избор.

(2) Со примената на одредбите на овој закон, треба да се спречи:

- а) измама,
- б) манипулација со храната за животни, и
- в) сите други постапки кои можат да го одведат потрошувачот во заблуда.

Член 9

Информирање на јавноста

(1) Кога постои оправдано сомнение дека храната за животни може да претставува ризик по здравјето на луѓето и/или животните, контролните тела и надлежните органи, се должни, во рамките на својата надлежност, да го информираат Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Владата на Република Македонија за појавата на ризик од храна за животни.

(2) По исклучок на одредбите за слободен пристап до информации, во случај кога постои основана причина за сомнение дека храната или храната за животни може да претставуваат ризик по здравјето на луѓето или животните, надлежните органи, во зависност од природата, сериозноста и обемот на ризикот, мора да ги превземат соодветните чекори за информирање на јавноста за природата на ризикот по здравјето, утврдувајќи го максималниот обем на ризик од храна или храна за животни, или видот на храна или храна за животни, ризик кој може истите да го претставуваат и мерките кои се превземени или кои ќе се превземат за да се спречи, намали или отстрани ризикот.

Оддел II

ОБВРСКИ ПРИ ТРГОВИЈАТА СО ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 10

Општи обврски при увоз на храна за животни

(1) Храната за животни која се увезува во Република Македонија со цел ставање во промет мора да ги задоволува одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа

на овој закон или доколку постои посебен меѓународен договор помеѓу Република Македонија и земјата извозник со условите содржани во истиот.

(2) Операторите со храна за животни кои увезуваат храна за животни мора да се осигураат дека увозот се одвива единствено во согласност со следниве услови:

- извозникот е на листата на земји од кои увозот на храната за животни е одобрен, а која е составена од страна на Управата за ветеринарство, или се наоѓа на листата на земји одобрени од Европската Унија,
- објектот на потекло или испраќање се наоѓа на листата на објекти од кои увозот на храна за животни е дозволен, а која е составена од страна на Управата за ветеринарство, или се наоѓа на листата на објекти од земји одобрени од Европската Унија или се наоѓа на листата на одобрени објекти на земјите членки на Европската Унија,
- храната за животни ги исполнува соодветните услови за ставање во промет во Република Македонија согласно одредбите од овој закон, прописите донесени врз основа на овој закон и одредбите на Законот за безбедност на храна и прописите кои произлегуваат од тој закон, и
- храната за животни е придружена со сертификат или друг соодветен документ кој е издаден од страна на надлежниот орган на земјата на потекло со кој се докажува дека условите кои се утврдени во алинеите 1 и 2 од овој став се исполнети.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува Листите на земји и објекти од кои е одобрен увоз на храна за животни.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на сертификатите и другите придружни документи на храната за животни која се увезува.

Член 11

Општи обврски при извоз на храна за животни

(1) Храната за животни која се извезува или се увезува поради извоз од Република Македонија мора да ги задоволува барањата од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, освен ако не се побара нешто друго од страна на надлежните тела на државата увозник или не е поинаку утврдено со други закони, подзаконски прописи, стандарди, кодекси на пракса како и други прописи кои се во сила во државата увозник.

(2) По исклучок од став (1) од овој член, освен кога храната за животни е здравствено неисправна, храната за животни може да се извезува или да се увезува заради извоз, единствено доколку надлежните тела во државата увозник изрично се согласни со тоа, откако се потполно информирани за причините и околностите поради кои храната за животни не може да се стави во промет во Република Македонија.

(3) По исклучок од став (1) од овој член, кога се применуваат одредби од меѓународен договор склучен помеѓу Република Македонија и земјата увозник, храната за животни која се извезува од Република Македонија во таа земја мора да ги задоволува условите во меѓународниот договор.

Оддел III

ОПШТИ БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА НА ЖИВОТНИТЕ

Член 12

Барања за безбедност на храната за животни

Храната за животни не смее да се стави во промет или да се користи во исхраната на животните наменети за производство на храна доколку не ги исполнува одредбите за безбедност на храна за животни утврдени во Законот за безбедност на храна и прописи донесени врз основа на тој закон.

Член 13

Презентирање на храната за животни

Храната за животни која е ставена во промет во Република Македонија мора да биде означена, рекламирана и презентирана на начин кој нема да го доведе во заблуда потрошувачот и е во согласност со одредбите од Законот за безбедност на храна, како и со прописите донесени врз основа на тој закон.

Член 14

Одговорност

(1) Операторите со храна за животни во сите фази на производство, преработка и дистрибуција, кои се под нивна контрола, мораат да осигурат дека храната за животни ги задоволува прописите за безбедност на храната за животните, кои се релевантни за нивните активности и мораат да потврдат дека тие барања се исполнети.

(2) При исхрана на животни од кои се произведува храна, фармерите мора да превземат мерки и да воспостават процедури за да осигурат дека храната за животни не представува ризик за ветеринарното јавно здравство и здравствената заштита на животните.

(3) Управата за ветеринарство ги спроведува прописите за безбедност на храната за животни, надгледува и верификува дека сите барања кои се утврдени со прописите за безбедност на храната за животните се исполнети од страна на операторите со храна за животни во сите фази на производство, преработка и дистрибуција. За таа намена воспоставува систем од официјални контроли и други соодветни активности во дадени околности, вклучително и информирање на јавноста за здравствената исправност на храната за животни и ризиците, надзорот за здравствената исправност на храната за животни, како и другите активности на мониторинг кои ги опфаќаат сите фази на производство, преработка и дистрибуција.

Член 15

Следливост

(1) Следливоста мора да биде воспоставена во сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната за животни, на животните кои се користат за производство на храна како и на било кои други супстанции чија намена е инкорпорирање или може да се очекува дека ќе бидат инкорпорирани во храната за животни.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува системите и процедурите кои треба да ги воведат операторите со храна за животни, како и начинот на означување и идентификација на храната која ќе биде ставена во промет за спроведување и обезбедување на следливоста на храната за животните.

Член 16

Одговорност на операторите со храна за животни

Доколку операторот со храна за животни смета или има причини да се сомнева дека храната за животни која е увезена, произведена, преработена, обработена или дистрибуирана не ги задоволува барањата за здравствена исправност на храната за животни е должен веднаш да преземе мерки и постапки за повлекување на наведената храна од промет согласно одредбите од Законот за безбедност на храна.

Глава II

НАДЛЕЖЕН ОРГАН

Член 17

Надлежен орган

Надлежен орган за спроведување на стручните и управните работи утврдени со овој закон е Управата за ветеринарство.

Член 18

Комисија за безбедност на храна за животни

- (1) За вршење на одредени активности утврдени со овој закон, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на предлог на директорот на Управата за ветеринарство, формира Комисијата за безбедност на храната за животни (во понатамошен текст Комисија).
- (2) Комисијата е стручно независна и самостојна во рамките на својот делокруг на работа.
- (3) Комисијата дава мислење за прашања што се однесуваат на поднесените барања за одобрување на адитиви за храна за животни во согласност со овој закон.
- (4) На барање на Управата за ветеринарство, Комисијата изготвува мислења и за други прашања, кои се однесуваат на безбедноста на храната за животните.
- (5) Мислењата на Комисијата се достапни на јавноста.
- (6) Комисијата се состои од пет члена од кои два члена од Управата за ветеринарство и три члена од редот на истакнати стручни и научни лица по спроведен јавен конкурс, со мандат од три години и со можност за повторен избор.
- (7) Во работата на Комисијата може да учествуваат и други стручни и научни лица, избрани врз основа на нивната стручна научна компетентност за одредени специфични научни или технички прашања.
- (8) Решението за формирање на Комисијата за безбедноста на храна за животните се објавува во "Службен весник на Република Македонија".
- (9) Членовите на Комисијата не смеат да имаат финасиски или други интереси кои може да влијаат на нивната независност и непристрасност. Членовите на Комисијата и другите стручни и научни лица вклучени во работата на Комисијата потпишуваат изјава за заштита на класифицирани информации и за непостоење на конфликт на интереси, која може да биде достапна на барање на јавноста.
- (10) На членови на Комисијата од редот на истакнати стручни и научни лица им следува надоместок во висина на реалните трошоци за работата на Комисијата што го определува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.
- (11) Трошоците за работата на Комисијата се на товар на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.
- (12) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот на изборот и потребните квалификации на членовите на Комисијата за безбедност на храна за животни како и начинот на работата на Комисијата за безбедноста на храната за животни.

Член19

Национална Референтна Лабораторија

- (1) Назначувањето на лаборатории за вршење на анализа на замени примероците на храна за животни при вршење на официјални контроли како и назначувањето на Национална референтна лабораторија се врши согласно Законот за ветеринарно здравство.
- (2) Националната референтна лабораторија од став (1) на овој член за вршење на лабораториски анализи на храна за животни, покрај условите утврдени со Законот за ветеринарно здравство и прописите донесени врз основа на тој закон треба да биде оценета и акредитирана во согласност со релевантите Европски Стандарди, и тоа:
 - EN ISO/IEC 17025 за "Општи услови за компетентност на лабораториите за тестирање и калибрација",
 - EN 45002 за "Општи критериуми за проценка на лабораториите во кои се изведува тестирањето", и
 - EN 45003 за "Систем за акредитација на лабораториите во кои се изведува калибрирање и тестирање - Општи услови за работа и препознавање".
- (3) Кога во Република Македонија не функционираат лабораториите од став (1) на овој член, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да ги додели обврските на овие лаборатории на соодветно квалификувани лаборатории кои функционираат во една од земјите-членки на ЕУ.

Глава III
ВОНДРЕДНИ СОСТОЈБИ

Оддел I
СИСТЕМ ЗА БРЗО ИЗВЕСТУВАЊЕ, ИТНИ МЕРКИ И УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗА

Член 20
Систем за брзо известување

- (1) Системот за брзо известување на директен или индиректен ризик по здравјето на животните и луѓето кој потекнува од храна за животни се востановува како информативна мрежа. Во неа се вклучени сите надлежни органи за безбедност на храна за животни.
- (2) Системот за брзо известување за храна за животни е дел од системот за брзо известување за храна.
- (3) За начинот на организација и работа на Системот за брзо известување за храна за животни се применуваат одредбите од Законот за безбедност на храна.

Оддел II
ВОНРЕДНИ СОСТОЈБИ

Член 21
Вид на итни мерки

- (1) Кога Управата за ветеринарство ќе утврди дека храната за животни од домашно потекло или од увоз, може да представува сериозен ризик по здравјето на луѓето, здравјето на животните или животната средина и дека тој ризик не може на задоволителен начин да биде отстранет, директорот на Управата за ветеринарство може да нареди, во зависност од тежината на ситуацијата, примена на една или повеќе мерки од ставовите (3) и (4) од овој член.
- (2) Лицата овластени за извршување на официјалните контроли се должни, во рамките на своите надлежности, да ја информираат Управата за ветеринарство за појава на ризик.
- (3) Доколку храната за животни е од домашно потекло, се применуваат следните мерки:
- привремена забрана за ставање во промет или употреба на храна за животни која е во прашање чие траење се определува во зависност од видот на опасноста,
 - одредување посебни барања за храната за животни која е во прашање, и
 - други мерки соодветни на видот на опасноста.
- (4) Доколку храната е со потекло од увоз, се применуваат следните мерки:
- привремена забрана за увоз на храната за животни од земји или делови од земјите извозници или од транзитните земји,
 - одредување посебни мерки за храната за животни од земји или делови од земјите извозници или од транзитните земји, и
 - други соодветни привремени мерки.
- (5) Мерките од ставовите (3) и (4) на овој член се применуваат до отстранување на сомнението односно одстранување на ризикот по здравјето на луѓето, здравјето на животните или животната средина.
-

(6) Кога врз основа на анализа на ризикот ќе се потврди сериозноста на ризикот од став (1) од овој член, директорот на Управата за ветеринарство ќе нареди трајна мерка за забрана за ставање во промет на храната која представува сериозен ризик.

Оддел III УПРАВУВАЊЕ СО КРИЗИ

Член 22

План за управување со криза

- (1) Управата за ветеринарство во соработка со надлежните органи за безбедност на храна за животни, изработува план за управување со криза од областа на безбедност на храната за животни.
- (2) Планот за управување со криза на подрачјето за безбедност на храната за животни е дел од Генерален план за управување со криза изготвен согласно прописите за безбедност на храна.

Глава IV ХИГИЕНА НА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Оддел I ОПШТИ И ПОСЕБНИ ОБВРСКИ НА ОПЕРАТОРИТЕ СО ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 23

Општи обврски

- (1) Операторите со храна за животни мораат да осигурат дека сите фази на производство, преработка и дистрибуција на храната за животни кои се под нивна контрола ги задоволуваат барањата пропишани со овој закон и другите прописи за безбедност на храната.
- (2) При исхраната на животните кои се користат за производство на храна за исхрана на луѓето, фармерите мораат да преземат мерки и да воспостават постапки како би го свеле ризикот од билошко, хемиско или физичко контаминирање на храната за животни, животните како и производите од животинско потекло на најмало можно ниво.

Член 24

Посебни обврски

- (i) Операторите со храна за животни, кои вршат примарно производство и придружни дејности како што се транспорт, складирање и ракување на примарните производи на местото на производство; транспортни операции за достава на примарни производи од местото на производство до објектот; мешање на храна за животни за исклучиви потреби на нивните одгледувалишта без употреба на адитиви или премикси на адитиви со исклучок на адитиви за силажа, мораат да ги задоволуваат општи хигиенски услови, како и соодветните услови во зависност од видот на производот, кои со пропишани со овој закон.
 - (2) Операторите со храна за животни, кои вршат било која фаза на производство, преработка и дистрибуцијата на храната после фазата на која се применуваат одредбите од став (1) на овој член, мораат да ги задоволуваат посебните хигиенски услови во зависност од видот на производот, кои се пропишани со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.
-

- (3) Операторите со храна за животни мора да:
- поседуваат соодветна опрема и простории за вршење на активноста,
 - ги задоволуваат посебните микробиолошки критериуми,
 - превземаат мерки и спроведуваат постапки кои се потребни за постигнување на целите од овој закон, и
 - водат евиденција за превземените мерки и постапки.
- (4) Фармерите кои одгледуваат животни чии производи се користат во исхраната на луѓето мора да осигураат сообразност со барањата за добра пракса за исхрана на животните во однос на напасувањето, барањата за објектите за одгледување на животни и опремата за хранење на животни, начинот на хранење, складирање, дистрибуирање, барањата за храна и вода за животните, како и во однос на персоналот од аспект на безбедност на храната за животни.
- (5) Операторите со храна за животни и фармерите можат да ги напасуваат и да користат храна за животни од објекти и оператори со храна за животни кои се регистрирани и/или одобрени во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.
- (6) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува општите и посебните хигиенски барања за храната за животни во однос на хигиенските барања за примарно производство, упатствата за добра производна пракса при примарното производство, општите и посебните барања за операторите со храна за животни во било која фаза на производство, преработка и дистрибуцијата на храната по однос на објектите и опремата, начинот на водење на евиденција за превземените мерки и постапки, посебните микробиолошки критериуми и мерките и постапките кои се потребни за постигнување на целите на овој закон.
- (7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува општите и посебните хигиенски барања за добрите практики за исхрана на животните во однос на напасувањето, барањата за објектите за одгледување на животни и опремата за хранење на животни, начинот на хранење, складирање и дистрибуција на храна за животни.

Член 25

Систем за Анализа на Ризик и Критични Контролни Точки (НАССР)

- (1) Операторите со храна за животни, мораат да воспостават, имплементираат и одржуваат редовни документираны постапки на самоконтрола, во согласност со принципите на НАССР.
- (2) Принципите од став (1) на овој член се однесуваат на:
- идентификација на сите опасности кои мора да се спречат, елиминираат или намалат на прифатливо ниво,
 - идентификувачија на критичните контролни точки на чекор или чекори каде контролата е неопходна за спречување или елиминирање на опасноста или нејзино редуцирање на прифатливо ниво,
 - воведување на критични лимити на критични контролни точки кои го одделуваат прифатливото од неприфатливото, за спречување, елиминирање или редуцирање на идентификуваните опасности,
 - воведување и имплементирање на ефективни мониторинг процедури на критичните контролни точки,
 - воведување на корективни активности кога мониторингот укажува дека критичната контролна точка не е под контрола,
 - воведување на процедури за да се верификува дека мерките кои се наведени во алинеите 1 до 5 од овој став се комплетни и се функционално ефективни. Процедурите за верификација се спроведуваат редовно, и
 - воведување на процедури за документација и евиденција кои се сразмерни со природата и големината на активностите со храната за животни за да се докаже ефективната примена на активностите од алинеите 1 до 6 од овој став.
-

- (3) Кога е направена модификација на производот, процесот или на некоја од фазите на производство, преработка, складирање и дистрибуција, операторите со храна за животни треба да спроведат ревизија на нивните процедури и да ги направат неопходните промени.
- (4) Како дел од системот на процедури од став (1) од овој член, операторите со храна за животни може да користат упатства за добра пракса заедно со упатствата за примена на *НАССР* принципите.
- (5) Операторите со храна за животни се должни:
- да достават до Управата за ветеринарство доказ за нивната усогласеноста со одредбите на овој член, нана начин која е побаран од надлежниот орган, и
 - да осигураат дека редовно се ажурираат документите во кои се опишуваат процедурите кои се воведени во согласност со овој член.
- (6) Управата за ветеринарство треба да ја има во предвид природата и големината на работата со храна за животни при одредувањето на обврската од став (5) алинеа 1 од овој член.
- (7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на предлог на директорот на Управата за ветеринарство може да одобри отстапување од примена на одредбите на став (1) од овој член, посебно кај малите субјекти кои се занимаваат со храна за животни или субјектите кои се наоѓаат во области во кои постојат посебни географски ограничувања за да им се олесни спроведувањето на активностите поврзани со примена на системот на самоконтрола развиен во согласност со принципите на *НАССР*, земајќи ги во предвид битните фактори на ризикот и доколку такви отстапувања не влијаат на остварувањето на целите одредени со прописите за безбедност на храната за животни.
- (8) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува деталните правила за спроведување на системот на самоконтрола развиен во согласност со принципите на *НАССР*.

Оддел II

ОПШТИ ОБВРСКИ ЗА РЕГИСТРАЦИЈА И ОДОБРУВАЊЕ НА ОПЕРАТОРИ СО ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ И ОБЈЕКТИ ЗА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 26

Регистрација на оператори со храна за животни и објекти за храна за животни

- (1) Операторите со храна за животни се должни да соработуваат со Управата за ветеринарство во согласност со одредбите од овој закон и прописите за безбедност на храната за животните и ветеринарното здравство.
- (2) Операторите со храна за животни се должни:
- да ја известат Управата за ветеринарство за објектите кои се под нивна контрола, кои се активни во фазите на производство, преработка, складирање, транспорт или дистрибуција на храна за животни, на начин на кој Управата за ветеринарство побарала во поглед на регистрација на такви објекти, и
 - да и обезбеди на Управата за ветеринарство ажурирани информации за објектите кои се под негова контрола на начин наведен во став (2), точка (1) на овој член, вклучително и известување за секоја промена во активностите или затворањето на постоен регистриран или одобрен објект.
- (3) Управата за ветеринарство води Регистер на објекти и Регистер на оператори со храна за животни.
- (4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува постапката за регистрација на објекти и операторите со храна за животни и формата и содржината и начинот на водење на Регистрите од став (3) на овој член.

Член 27

Одобрување на оператори со храна за животни и објекти за храна за животни

(1) Операторите со храна за животни мора да се осигураат дека објектите под нивна контрола се одобрени од страна на Управата за ветеринарство, кога во тие објекти се спроведуваат некои од следниве активности:

- производство и/или ставање во промет на адитиви за храна за животни,
- производство и/или ставање во промет на протеини добиени од микроорганизми од групата на бактерии, квасци, алги, нижи габи и ко-производи од производството на аминокиселини со ферментација,
- производство и/или ставање во промет на премикси кои се подготвени од адитиви за храна за животни,
- производство за ставање во промет или производство за потребите на нивните одгледувалишта, крмни смеси со помош на адитиви или премикси кои содржат адитиви за храна за животни, и
- производство, преработка или дистрибуција на одредени производи кои се користат во исхрана на животните.

(2) Операторот со храна за животни пред започнување на било каква активност е должен да поднесе барање за одобрување на објектите под негова надлежност до Управата за ветеринарство.

(3) Пред да го издаде одобрението од став (2) на овој член, во рок од 15 дена Управата за ветеринарство врши аудит на лице место.

(4) Доколку Управата за ветеринарство во рок од став (3) на овој член не изврши аудит на лице место, ќе се смета дека барањето за одобрување на оператори со храна за животни и објекти за храна за животни е одобрено.

(5) Управата за ветеринарство може да издаде времено одобрение доколку од аудитот на лице-место се утврди дека објектот ги исполнува сите услови за инфраструктура и опрема. Управата за ветеринарство издава трајно одобрение доколку при новиот аудит на лице-место во период од три месеци од издавањето на временото одобрување, утврди дека објектот ги исполнува општите и посебните хигиенски барања. Доколку е направен очигледен напредок, но објектот се уште не ги исполнува сите барања, Управата за ветеринарство може да го продолжи временото одобрение. Временото одобрение не смее да трае подолго од шест месеци.

(6) Управата за ветеринарство треба да го има на увид одобрението за објектот при спроведување на официјалните контроли.

(7) Управата за ветеринарство не врши посети на лице-место, согласно постапките утврдени во ставовите (3) (4) и (5) од овој член, на оператори со храна за животни кои функционираат единствено како трговци без да ги задржуваат производите во нивните простории. Овие оператори со храна за животни на Управата за ветеринарство мора да и поднесат доказ за тоа дека храната за животни која тие ја ставаат во промет е во согласност со барањата пропишани со овој закон.

(8) Оператори со храна за животни против решението на Управата за ветеринарство со кое се одбива неговото барање за одобрување може да поднесе жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во рок од осум дена од денот на приемот на решението. Жалбата поднесена против решението не го одлага неговото извршување.

(9) Министерот е должен да одлучи по жалбата најдоцна во рок од 15 дена од денот на поднесувањето.

(10) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата, содржината и начинот на поднесување на барањето од ставот (2) на овој член, начинот и постапката на издавањето на одобрението на објектите од ставот (1) на овој член, како и за типот на производите и содржината на бројот на одобрението.

Член 28

Услови за работа на оператори со храна за животни и објекти за храна за животни

Операторите со храна за животни не смеат да работат доколку не се регистрирани согласно член 26 на овој закон, и/или одобрени согласно член 27 на овој закон.

Член 29

Суспензија на регистрацијата или одобрението

- (1) Управата за ветеринарство привремено ќе ја суспендира регистрацијата и/или одобрението на објект за една, повеќе или сите негови активности, кога е утврдено дека операторот со храна за животни и/или објектот повеќе не ги исполнува условите за вршење на дејноста.
- (2) Суспензија од став (1) на овој член трае се додека операторот со храна за животни и/или објектот повторно не ги исполни условите за вршење на дејност. Во случај кога условите за вршење на дејност не се исполнат во период од една година од изрекување на решението за суспензија, Управата за ветеринарство ќе ја одземе регистрацијата и/или одобрението.

Член 30

Одземање на регистрација или одобрение

- (1) Доколку Управата за ветеринарство евидентира сериозни недостатоци или повеќе пати го запира производството во објектот, а операторот со храна за животни не е во можност да обезбеди соодветна гаранција во поглед на понатамошното производство, Управата за ветеринарство започнува процедура за одземање на регистрацијата на објектот и/или неговото одобрение.
- (2) Управата за ветеринарство ја одзема регистрацијата и/или одобрението на операторот со храна за животни и/или објектот, за една или повеќе од активностите кои ги спроведува, во случај кога:
 - а) операторот со храна за животни и/или објектот престанува да спроведува една или повеќе од неговите активности,
 - б) е утврдено дека операторот со храна за животни и/или објектот не ги исполнува условите кои се однесуваат на неговите активности, во временски период подолг од една година, и
 - в) има идентификувано сериозни недостатоци или операторот со храна за животни повеќекратно го запрел производството во објектот и операторот со храна за животни сеуште не е во можност да обезбеди соодветна гаранција во поглед на понатамошното производство.

Член 31

Проширување и измени на регистрацијата или одобрението на објект

На барање на операторот со храна за животни, Управата за ветеринарство може да изврши измени во регистрацијата или одобрението на објектот, со активности кои се дополнителни на оние за кои бил за прв пат регистриран или одобрен, или кои ги заменуваат, согласно процедурите од член 26 и 27 од овој закон.

Член 32

Листа на регистрирани и одобрени објекти и оператори со храна за животни

- (1) Управата за ветеринарство води листи на регистрирани и одобрени објекти и оператори со храна за животни со нивниот посебен идентификационен или број на одобрение и истите се достапни за другите надлежни органи и за јавноста на начин утврден согласно овој закон.
 - (2) Управата за ветеринарство ја ажурира евиденцијата за објектите и операторите со храна за животни кои се наоѓаат на листата од став (1) на овој член во согласност со одредбите на членовите 29, 30 и 31 од овој закон.
 - (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината, начинот на водење и објавување на листата на регистрирани и одобрени објекти и оператори со храна за животни.
-

Оддел III УПАТСТВА

Член 33

Упатства за добри практики

- (1) Управата за ветеринарство го поддржува развојот на упатства за добра пракса во областа на безбедноста на храна за животните и за примената на *НАССР* принципите.
- (2) Операторите со храна за животни ги користат овие упатства на волонтерска основа.
- (3) Кога упатства за добра пракса се развиени, тие се воведуваат и дисеминираат од страна на асоцијациите на оператори со храна за животни:
 - во консултација со претставниците на страните чии интереси може да бидат засегнати, како што се надлежните органи и групи на потрошувачи,
 - при што треба да се имаат во предвид кодови на пракса од *Codex Alimentarius*, и
 - кога се однесуваат на примарното производство на храна, земајќи ги во предвид прописи за примарно производство.
- (4) Управата за ветеринарство на годишно ниво прави проценка на упатства со цел да се осигура дека:
 - тие се развиени во согласност со став (3) од овој член,
 - нивната содржина е практична за секторите за кои тие се однесуваат, и
 - тие се соодветни како упатства за усогласување со општите и посебните обврски во секторите и/или за типот на храната за животни на која се однесуваат.
- (5) Управата за ветеринарство води евиденција за објавените упатства за добра пракса и примена на *НАССР* принципите и ги објавува на својата web страна.

Член 34

Добра Практика за Исхрана на Животни

- (1) Управата за ветеринарство обезбедува имплементацијата на добрата пракса за исхрана на животните од аспект на безбедност на храната за животни во согласност со овој закон.
- (2) Фармерите се должни да применуваат добра пракса за исхрана на животните во согласност со член 14 став (2), член 23 став (2) и член 24 став (4) од овој закон.

Глава V СТАВАЊЕ ВО ПРОМЕТ

Оддел I СУРОВИНИ ЗА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 35

Ставање во промет на суровини за храна за животни

- (1) Суровините за храната за животни може да се стават во промет единствено доколку се со добар, вистински и погоден состав за продажба и ги исполнуваат условите пропишани со овој закон. Кога се ставаат во промет или се користат, суровините за храна за животни не смеат да претставуваат опасност по јавното здравство, здравствената заштита на животните и заштита на животната средина и не смеат да бидат ставени во промет на начин кој може да доведе до заблуда.
 - (2) Суровините на храна за животни не може да се стават во промет доколку не се прикажани минималните карактеристики за нив, кои мора да бидат видливи, читливи и неизбришиви и за кои производителот, пакувачот, увозникот, продавачот или дистрибутерот со седиште во Република Македонија, се одговорни, се напишани на македонски јазик и кирилско писмо, на придружниот документ или каде што е соодветно на пакувањето, на контејнерот или на етикетата која е прикачена. Придружниот документ или етикетата треба да содржи особено и :
-

- а) зборовите “храна за животни”,
 - б) името на сировината на храната за животни и каде што е соодветно, останати карактеристики кои се предвидени со овој закон,
 - в) нето-количество изразено во единици за маса во случај на цврсти производи, како и единици за маса или волумен во случај на течни производи,
 - г) име или назив на операторот со храна за животни и адресата или регистрираното место на објектот за производство, бројот на одобрувањето каде што е потребно, референтниот број на серијата или други поединости кои служат како гаранција дека храната за животни е следлива, и
 - д) името или називот на операторот со храна за животни и адресата или регистрираното место на работа на лицето кое е одговорно за поединостите кои се споменати во овој став, доколку се различни од оние кои се дадени од производителот како што е наведено во точка (г) од овој став.
- (3) Друга дополнителна информација на пакувањето, контејнерите, етикетите и придружните документи може да биде дадена под услов тие информации да се поврзани со целните или квантитетните параметри, може да се поткрепат и не го доведуваат во заблуда потрошувачот. Оваа информација мора да биде одделна од информацијата наведена во став (2) од овој член.
- (4) За количества на суровини за храна за животни, помали или еднакви на 10 кг., а наменети за крајниот корисник, информациите кои се дадени во ставовите (2) и (3) од овој член може да му бидат дадени на купувачот во вид на соодветно известување на местото на продажба.
- (5) Доколку серијата е поделена за време на ставањето во промет, карактеристиките наведени во став (2) од овој член, заедно со референца на примарната серија, мора да се повтори на пакувањето, контејнерот или придружниот документ за секој дел од серијата.
- (6) Кога составот на храна за животни при ставањето во промет е променет, информациите од став (2) од овој член мора да бидат соодветно изменети под одговорност на лицето кое ги дава новите карактеристики.
- (7) Суровините на храната за животни кои се ставаат во промет мора да бидат вклучени на листата која е составена согласно одредбите од овој закон и може да се ставаат во промет единствено под имињата кои се таму назначени и под услов да одговараат на дадениот опис и се во согласност со минималните барања за состав кои се таму содржани.
- (8) По исклучок од став (7) на овој член, ставањето во промет на суровини за храна за животни, различни од оние од листата наведена во став (7) од овој член, е дозволен под услов тие суровини да се ставаат во промет под име и/или услови различни од оние наведени во листата и на начин кој не го доведува потрошувачот во заблуда во однос на вистинскиот идентитет на производот.
- (9) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува листата на суровини за храна за животни, условите за нивно ставање во промет, декларирањето и карактеристиките кои треба бидат дадени на придружниот документ или на пакувањето.

Член 36

Листа на суровини, материјали и производи чие ставање во промет или употреба во исхраната на животните се забранети

- (1) Заради заштита на здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните и заштита на животната средина, Управата за ветеринарство може да забрани ставање во промет и употреба во исхраната на животни на одредени суровини, материјали и други производи.
 - (2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува листата на суровини, материјали и други производи чие ставање во промет и употреба се забранети.
-

Оддел II
КРМНИ СМЕСИ_

Член 37

Ставање во промет на крмни смеси

- (1) Крмни смеси може да се ставаат во промет единствено доколу се со соодветен, неоштетен и погоден за продажба состав и ги исполнуваат барањата пропишани со овој закон. Кога се ставаат во промет или се користат, крмните смеси не смеат да претставуваат опасност по јавното здравство, здравствената заштита на животните и животната средина и не смеат да бидат ставени во промет на начин кој може да доведе во заблуда.
- (2) Крмните смеси се ставаат во промет единствено во затворени пакувања и контејнери, затворени на начин што при отварање на пакувањето или контејнерот, пакувањето или контејнерот не може да се реупотреби.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува условите за ставање во промет на крмни смеси.

Член 38

Задолжително означување на крмните смеси

- (1) Крмните смеси не може да се стават во промет доколку не се прикажани минималните карактеристиките за нив, кои мора да бидат видливи, читливи и неизбришиви и за кои производителот, пакувачот, увозникот, продавачот или дистрибутерот со седиште во Република Македонија се одговорни, се напишани на македонски јазик и кирилско писмо, на пакувањето, на контејнерот или на етикетата која е прикачена на нив, и тоа особено:
 - а) описот "комплетна крмна смеса", "дополнителна крмна смеса", "минерална крмна смеса", "комплетна замена на млеко" или "дополнителна замена на млеко", како што е соодветно,
 - б) видовите или категоријата на животни за кои е наменета крмната смеса,
 - в) упатство за правилна употреба на храната за животни со намената,
 - г) декларации за составот,
 - д) нето-количество изразено во единици за маса во случај на цврсти производи, како и единици за маса или волумен во случај на течни производи,
 - ѓ) минималниот рок на складирање,
 - е) референтниот број на серијата, и
 - ж) име или назив на операторот со храна за животни и адресата или регистрираното место на објектот за производство, бројот на одобрието каде што е потребно, референтниот број на серијата или други поединости кои служат како гаранција дека храната за животни е следлива.
- (2) За количества на крмни смеси, помали или еднакви на 1 кг., а наменети за крајниот корисник, информациите кои се дадени во ставот (1) од овој член може да му бидат дадени на купувачот во вид на соодветно известување на местото на продажба.
- (3) За крмни смеси кои се ставаат во промет во танкери или слични преносни средства, карактеристиките наведени во став (1) од овој член може да бидат наведени во документ кој ја придружува пратката.
- (4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува поблиските услови за начинот на декларирање, минималните информации кои се напишани на пакувањето, контејнерот, етикетата или придружниот документ, како и начинот на опишувањето на крмните смеси.

Член 39

Дополнително означување на крмните смеси

- (1) Друга дополнителна информација на пакувањето, контејнерите, етикетите и придружните документи за крмните смеси може да биде дадена под услов тие информации да се поврзани со целните или квантитетните параметри, може да се поткрепат и не го доведуваат во заблуда потрошувачот, и доколку истите:
- а) не се дизајнирани така што укажуваат на присуство или содржина на аналитички конституенти различни од оние за кои е обезбедена декларација согласно прописите за безбедност на храната за животни,
 - б) не го доведува корисникот во заблуда, особено со припишување на храната за животни на ефекти или својства кои не ги поседува или со сугестија дека поседува посебни карактеристики кога сите сродни храна за животни поседуваат такви карактеристики,
 - в) не смее да тврди дека храната за животни спречува, третира или лекува болест, и
 - г) мора да се поврзани со целните или квантитивните параметри што може да се потврди.
- (2) Информацијата од став (1) на овој член мора да биде одделна од информацијата за задолжително означување на крмните смеси.

Оддел III ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ ЗА ПОСЕБНИ НУТРИТИВНИ ЦЕЛИ

Член 40

Ставање во промет на храна за животни за посебни нутритивни цели

- (1) Храната за животни за посебни нутритивни цели може да биде ставена во промет доколку:
- а) производот е соодветен за неговата посебна нутритивна цел и есенцијалните нутритивни карактеристики и е на листата изготвена од Управата за ветеринарство,
 - б) е соодветно означена,
 - в) неговата намена е наведена во листата на храни за животни со посебни нутритивни цели и ги исполнува другите одредби за таков вид нахрана, и
 - г) е во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.
- (2) Природата на составот на храната за животни која е наменета за посебни цели во исхраната мора да биде соодветна за нејзината примарна употреба.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува општите и посебни услови за составување листа на храна за животни за посебни нутритивни цели во исхраната, како и условите за нивно ставање во промет и ја обавува листата на храна со посебни нутритивни цели во “Службен весник на Република Македонија”.

ОДДЕЛ IV ОДРЕДЕНИ ПРОИЗВОДИ КОИ СЕ КОРИСТАТ ВО ИСХРАНАТА НА ЖИВОТНИТЕ

Член 41

Ставање во промет на одредени производи кои се користат во исхраната на животните

- (1) Одредени производи кои се користат во исхраната на животни, вклучувајќи ги биопротеините, кои се однесуваат како директни или индиректни извори на протеини, и произведени со одредени технолошки процеси како храна за животни или во храна за животни, може да се стават во промет доколку тие се наоѓаат на Листата изготвена од страна на Управата за ветеринарство и доколку ги исполнуваат барањата кои се пропишани со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

- (2) Производите од став (1) на овој член може да се вклучат на Листата за одредени производи за исхрана на животни доколку:
- а) имаат нутритивна вредност за животните ,
 - б) кога се користат согласно намената немаат штетен ефект на здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните или животната средина и не го оштетуваат потрошувачот со изменување на одредени карактеристики на производите од животинско потекло, и
 - в) може да се спроведе нивен мониторинг во храната за животни.
- (3) Доколку производот престане да исполнува еден од условите наведени во став (2) од овој член, тој се повлекува од Листата на одредени производи за исхрана на животни.
- (4) Управата за ветеринарство може, поради експериментални или научни цели, да дозволи изземање од одредбите од став (1) на овој член, под услов да се спроведува соодветна официјална контрола.
- (5) Одредени производи за исхрана на животни не смеат да се стават во промет или инкорпорираат во храната за животни се додека не се соодветно означени на пакувањето, контејнерот или етиката.
- (6) По исклучок од став (5) од овој член, за производи кои се ставаат во промет во рифузна (растурена) состојба бараната информација за означувањето може да биде содржана во придружниот документ.
- (7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува Листата на производи кои се користат во исхраната на животните како директни или индиректни извори на протеини, критериумите за нивно ставање во промет и употреба, и условите во поглед постапката и документите кои се потребни да се достават за нивно вклучување во Листата, кои треба да ги исполнат операторите со храна за животни кои ги произведуваат и ставаат во промет и информациите кои мора да бидат присутни или на етиката или на придружниот документ.
- (8) Листата на производи кои се користат во исхраната на животни како директни и индиректни извори на протеини се објавува во “Службен весник на Република Македонија” најмалку еднаш годишно.

ОДДЕЛ V ЕНЗИМИ, МИКРООРГАНИЗМИ И НИВНИ ПОДГОТОВКИ КОИ СЕ КОРИСТАТ ВО ИСХРАНАТА НА ЖИВОТНИ

Член 42

*Посебни одредби за ензими и микроорганизми и нивни подготовки кои се користат во
исхраната на животни*

- (1) Ставањето во промет и употребата на ензими, микроорганизми и нивни подготовки во исхраната на животните е дозволено, единствено доколку, врз основа на достапните информации, производите не претставуваат опасност по јавното здравство и здравствената заштита на животните и дека се вклучени во листата изготвена од страна на Управата за ветеринарство.
 - (2) Се забранува ставање во промет и употреба за целите на исхраната на животни на сите други форми на ензими, микроорганизми и нивни подготовки кои не ги исполнуват барањата од став (1) од овој член, како и на сите други форми на употреба за исхрана на животните кои се поинакви од инкорпорирање на тие производи во храната за животни.
 - (3) Доколку ензимите, микроорганизмите и нивните производи повеќе не ги исполнуваат барањата од став (1) од овој член, тие се повлекуваат од Листата на ензими, микроорганизми и нивни подготовки.
 - (4) Ензимите, микроорганизмите и нивните подготовки и премиксите и крмните смеси во кои се инкорпорираат не смеат да се стават во промет или инкорпорираат во храната за животни се додека не се соодветно означени.
-

- (5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува Листата на ензими и микроорганизми и нивни подготовки, критериумите за нивно ставање во промет и употреба, и условите во поглед на постапката и документите кои се потребни да се достават за нивно вклучување во Листата, содржината и форматот на Листата на ензими и микроорганизми и нивни подготовки, како и моделот за идентификационен белег, кои треба да ги исполнат операторите со храна за животни кои ги произведуваат и ставаат во промет и карактеристиките кои мора да се означат и начинот на означувањето при нивно ставање во промет.
- (6) Листата на ензими и микроорганизми и нивни подготовки кои се употребуваат во исхраната на животните се објавува во “Службен весник на Република Македонија” најмалку еднаш годишно.

Оддел VI

ОВЛАСТУВАЊЕ, УПОТРЕБА, МОНИТОРИНГ, ПОВРЕМЕНИ МЕРЕЊА И ОЗНАЧУВАЊЕ НА АДИТИВИ ЗА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 43

Ставање во промет на адитиви за храна за животни

- (1) Адитиви за храна за животни смеат да се стават во промет, преработуваат и употребуваат само доколку:
- се одобрени за ставање во промет,
 - се исполнети условите за употреба согласно одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и посебните услови во одобрението за ставање во промет, и
 - ги исполнуваат условите за означување на адитиви за храната за животни кои се пропишани со овој закон.
- (2) По исклучок од став (1) на овој член, адитивите за храната за животни смеат да се ставаат во промет, преработуваат и употребуваат доколку се одобрени за ставање во промет во земјите членки на Европската Унија.
- (3) Лицата кои бараат одобрување за ставање во промет на нов адитив за храна за животни или за нова употреба на веќе одобрен адитив за храна за животни се должни да поднесат барање до Управата за ветеринарство придружено со пропратна документација. Лицето кое го поднесува барањето или неговиот правен застапник мора да има својство на правно лице на територијата на Република Македонија.
- (4) Управата за ветеринарство води Регистер на одобрени адитиви за храна за животни.
- (5) Управата за ветеринарств го објавува Регистер на адитиви за храна за животни кои имаат одобрение за ставање во промет најмалку два пати годишно во “Службен весник на Република Македонија”.
- (6) По исклучок на став (1) од овој член, за експериментите за научни цели, Управата за ветеринарство може да ја одобри употребата, како адитиви, на супстанции кои не поседуваат одобрение за ставање во промет на национално ниво, со исклучок на антибиотиците, под услов експериментите да се спроведуваат во согласност со принципите и условите кои се пропишани со овој закон и доколку постои соодветен официјален надзор. Засегнатите животни може да се користат за производство на храна за исхрана на луѓе единствено доколку надлежните органи на државната управа утврдат
-

дека тоа нема негативно влијание на јавното здравство, здравствената заштита на животните или животната средина.

Член 44

Услови за одобрување на адитиви за храна за животни

- (1) Нема да се даде одобрение за ставање во промет на адитив за храна за животни се додека барателот соодветно и задоволително не демонстрира дека адитивот, кога се користи во согласност со условите кои се дадени во прилог на одобрението за ставање во промет, ги задоволува барањата од став (2) од овој член и има најмалку една од карактеристиките кои се наведени во став (3) од овој член.
- (2) Адитивот на храната за животни не смее:
 - а) да има негативно влијание на јавното здравство, здравствената заштита на животните или животната средина,
 - б) да биде презентран на начин кој би ги навел корисниците во заблуда, и
 - в) да му наштети на конзументот со намалување на одредени карактеристики на производи од животинско потекло или да го доведе во заблуда во однос на одредени карактеристики на тие производи.
- (3) Адитивот на храната за животни мора:
 - а) поволно да делува на карактеристиките на храната за животни,
 - б) поволно да делува на карактеристиките на производите од животинско потекло,
 - в) поволно да влијае на бојата на орнаменталните риби и птици,
 - г) да ги задоволи нутритивните потреби на животните,
 - д) поволно да делува на животната средина од аспект на сточарското производство,
 - ѓ) поволно да влијае на сточарското производство, нивните перформанси или благосостојбата, особено со влијание на гастро-интестиналната флора или дигестабилноста на храната за животни, или
 - е) да има кокцидиостатски или хистомоноостатски ефект,
- (4) Антибиотиците, освен оние антибиотиците кои се во категорија кокцидиостати или хистомоноостати нема да се одобрат како адитиви за храна за животни.

Член 45

Заедничка преоцена

Одобрението за ставање во промет на адитив за храна за животни може да се преиспита во било кое време, во рамките на заедничка преоцена на сите адитиви за храна за животни, во согласност со овој закон.

Член 46

Категории на адитиви за храна за животни

- (1) Адитивот за храната за животни се распоредуваат во една или повеќе категории, во зависност од неговите функции и карактеристики.
- (2) Во рамките на категориите од став (1) од овој член, адитивите понатаму се распоредуваат во една или повеќе функционални групи, во зависност од нивната главна функција или функции.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува категориите и функционалните групи на адитиви за храната за животни.

Член 47

Барање за одобрување за ставање во промет за адитиви на храна за животни

- (1) Барателот за одобрување за ставање во промет поднесува барање за одобрување за ставање во промет на адитив за храна за животни до Управата за ветеринарство.
 - (2) Управата за ветеринарство, преку Комисијата за безбедност на храната за животни изготвува мислење во период од шест месеци од датумот на прием на валидно барање.
-

(3) Одобрението за ставање во промет се издава за времетраење од 10 години и може да се обнови. Барањето за обновување мора да се достави до Управата за ветеринарство најмалку една година пред датумот на истек на одобрувањето. Во случај кога одобрувањето не е издадено на посебен носител, лицето кое прво ќе го стави адитивот во промет или секоја заинтересирана страна може да поднесе барање до Управата за ветеринарство и се смета за барател.

(4) Во случај кога овластувањето се издава на посебен носител, носителот на овластувањето или неговиот правен наследник или наследници може да поднесат барање до Управата за ветеринарство.

(5) Кога условите за мониторинг се дадени во прилог на одобрението за ставање во промет, носителот на одобрението мора да се осигура дека мониторингот е спроведен и на Управата за ветеринарство и поднесува извештаи во согласност со условите за одобрување. Носителот на одобрението за ставање во промет без одлагање ја известува Управата за ветеринарство за секоја нова информација која може да влијае на проценката за безбедност при употреба на адитивот за храната за животни, особено осетливоста по здравјето на посебни категории на потрошувачи. Носителот на одобрението за ставање во промет без одлагање мора да ја информира Управата за ветеринарство за секоја забрана или ограничување кои се воведени од надлежен орган на трета земја во која адитивот се става во промет.

(6) Откако адитивот ќе биде одобрен во согласност со овој закон, секое лице кое го употребува или го става во промет адитивот, или храна за животни во која адитивот е инкорпориран, или некоја друга заинтересирана страна, мора да се осигура дека се почитуваат условите или ограничувањата кои биле воведени во поглед на ставањето во промет, употребата или ракувањето со адитивот или храната за животни која го содржи конкретниот адитив.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот за поднесување барање, како и формата и содржината на барањето за добивање или обновување на одобрението за ставање во промет на адитиви за храна за животни.

Член 48

Промена, суспензија и повлекување на одобренијата за ставање во промет на адитиви за храна за животни

- (1) Носителот на одобрението за ставање во промет може да предложи промена на условите од одобрението со поднесување на барање до Управата за ветеринарство, придружено со неопходни податоци во прилог на барањето за промена.
 - (2) При нова информација или резултатите од официјалните контроли, Управата за ветеринарство, може да го суспендира одобрението за ставање во промет ако еден или повеќе услови повеќе не се исполнети. Одлука за суспензија на одобрението за ставање во промет му се соопштува на носителот на одобрението без одлагање заедно со мерките кои се неопходни за обновување на одобрението како и крајниот рок за имплементирање на овие мерки. Крајниот рок не смее да биде подолг од една година. Одобрението за ставање во промет се обновува по увид на Управата за ветеринарство на лице место за да се верификуваат имплементираниите мерки.
 - (3) Кога утврдените недостатоци претставуваат голем ризик по јавното здравство, здравствената заштита на животните или животната средина, или кога крајниот рок од став (2) од овој член е изминат без верификувана имплементација на корективните мерки од страна на Управата за ветеринарство, Управата за ветеринарство го отповикува одобрението за ставање во промет и го информира носителот на одобрението за причините за таа одлука.
 - (4) Против рершението за превземање на мерки од ставовите (2) и (3) на овој член операторите со храна за животни имаат право на жалба согласно одредбите од Законот за ватеринарно здравство.
 - (5) Во случаите наведени во ставовите (1), (2) и (3) од овој член Управата за ветеринарство го ажурира Регистерот на адитиви за храна за животни, без одложување.
-

Член 49

Итно одобрување на адитиви за храна за животни

Во случаи кога е потребно итно одобрување да се обезбеди заштита на благосостојбата на животните, Управата за ветеринарство може привремено да одобри употреба на адитив во период од најмногу пет години.

Член 50

Означување и пакување на адитиви за храна за животни и нивни премикси

- (1) Адитиви за храна за животни или премикси на адитивите смеат да се стават во промет само доколку нивното пакување или контејнер е означено под одговорност на производителот, пакувачот, увозникот, продавачот или дистрибутерот, со седиште во Република Македонија и содржи соодветни информации, кои мора да бидат видливи, читливи и неизбришиви, напишани на македонски јазик и кирилско писмо.
- (2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува поблиските услови за декларирање, како и минималните карактеристики кои треба да се означат, како и начинот на опишувањето на адитиви на храна за животни.

Член 51

Ставање во промет на адитиви на храна за животни

Адитивите и премиксите се ставаат во промет единствено во затворени пакувања и контејнери, затворени на начин што при отварање на пакувањето или контејнерот, пакувањето или контејнерот не може да се реупотребат.

Член 52

Општи услови за употреба на адитиви за храна за животни

- (1) Количеството на адитиви кои постојат во природна состојба во одредени суровини на храна за животни се пресметува така што вкупното количество на елементи кои се природно присутни не го надминува максималното ниво кое е дозволено за ставање во промет.
- (2) Мешањето на адитиви се одобрува единствено кај премикси и храна за животни каде што постои физичко-хемиска и биолошка компатибилност помеѓу компонентите на мешавината во врска со посакуваните ефекти.
- (3) Дополнителните крмни смеси, разредени онака како што е назначено, не смеат да содржат нивоа на адитиви кои ги надминуваат оние кои се одредени за комплетните крмни смеси.
- (4) Мешањето на адитиви кои треба да се продадат директно на крајниот корисник ќе биде одобрено, доколку е во согласност со условите за користење кои се пропишани во одобрувањето за ставање во промет за секој посебен адитив.

Член 53

Доверливост

- (1) Во текот на процедурата на барање за одобрување, барателот треба да укаже која информација поднесена согласно овој закон сака да биде третирана како доверлива, со образложение дека нејзиното откривање значително би ја нарушило неговата конкурентска положба, пропратено со верификувана причина за тоа.
- (2) Управата за ветеринарство, по консултација со барателот, одредува кои од информациите, се смеатат за доверливи и за тоа го информира барателот.
- (3) Следниве информации не се сметаат како доверливи:
 - а) името и составот на адитивот и, каде е соодветно производствениот вид,
 - б) физичко-хемиските и биолошките карактеристики на адитивот,
 - в) заклучоците од резултатите на студиите за ефектите на адитивот врз јавното здравство, здравствената заштита на животните и животната средина,

- г) заклучоците од резултатите на студиите за ефектите на адитивите за карактеристиките на производите од животинско потекло и на нивните хранливи својства, и
 - д) методите за детекција и идентификација на адитивите и, каде што е применливо, условите за мониторинг и резиме на резултатите од мониторингот.
- (4) Доверливоста не ги опфаќа информациите кои може да имаат влијание на јавното здравство, здравствената заштита на животните и животната средина.
- (5) Доколку лицето кое го поднесува барањето го повлече истото, Управата за ветеринарство ја почитува доверливоста на комерцијалните и индустриските информации, вклучувајќи ги информациите од истражувањата и развојот.

Член 54

Заштита на податоци

- (1) Научните податоци и другите информации од барањето не може да се искористат во корист на друг барател кој поднесува барање во период од 10 години од датумот на издавање на одобрението, освен доколку барателот кој го поднел барањето има писмен договор со барателот кој претходно поднел барање дека може да се искористат тие податоци и информации.
- (2) Добивањето на одобрение за адитиви за храна за помалку застапени видови животни, за адитиви чија употреба е одобрена кај други видови, 10-годишниот период на заштита на податоци се продолжува по една година за секој дополнителен вид на животно за кој е дадено одобрување за продолжување.
- (3) Барателот и претходниот барател треба да ги преземат сите неопходни чекори за да се постигне договор за заедничко користење на информациите, со цел да не се повторуваат токсиколошките тестови на 'рбетниците. Доколку, не се постигне таков договор за делење на информација, Управата за ветеринарство може да донесе одлука да ја открие информацијата која е неопходна за да се избегне повторувањето на токсиколошки тестови на 'рбетниците, со осигурување на разумен баланс помеѓу интересите на заинтересираните страни.
- (4) По истекот на периодот од 10 години, наодите од сите или од дел од евалуациите кои се спроведени врз основа на научните податоци и информациите кои се содржани во барањето може да се искористат од страна на Управата за ветеринарство во корист на друг барател.

ОДДЕЛ VII

МЕДИЦИРАНА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 55

Општи услови кои се применуваат на медицираната храна за животни

- (1) Медицираната храна за животни може да се произведува единствено само од одобрени ветеринарно медицински премикси кои се одобрени во согласност со прописите за ветеринарни медицински препарати.
- (2) По исклучок од став (1) на овој член, под услов да се исполнете барањата согласно прописите за ветеринарно медицински препарати, Управата за ветеринарство може да одобри докторите по ветеринарна медицина согласно прописите за ветеринарно медицински препарати, и под нивна одговорност, и на ветеринарен рецепт, да препишат изработка на медицирана храна за животни од неколку одобрени медицирани премикси, при што треба да осигураат дека не содржи никаково специфично одобрено терапевтско средства во форма на премикс за болеста која треба да се третира или за дадениот вид животни.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот на препишување на изработка на медицирана храна за животни на ветеринарен рецепт во согласност со прописите за ветеринарно медицински препарати.

Член 56

Посебни услови кои се употребуваат за медицирана храна за животни

(1) Медицираната храна за животни не смее да се складира, стави во промет или употреби освен ако не е произведена во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(2) Медицираната храна за животни може да се произведе само доколку:

1) производителот има простории кои се претходно одобрени од страна на Управата за ветеринарство, техничка опрема, и соодветени и адекватни објекти за складирање и преглед,

2) во објектот за производство на медицираната храна за животни е вработено најмалку едно стручно лице со завршен VII/1 степен стручна подготовка – Факултет за ветеринарна медицина како и со работно искуство од најмалку три години во соодветната струка со соодветно знаење и квалификации во технологијата на производство на храна за животни,

3) производителот е одговорен да обезбеди дека:

а) се употребува само храна за животни или нејзини комбинации кои се сообразни со прописите за храна за животни,

б) храна за животни која се употребува дава хомогена и стабилна мешавина со одобрени медицинирани премикси,

в) одобрениот медициниран премикс се користи за време на процесот на производство во согласност со условите пропишани во одобрението за ставање во промет, а особено дека:

- не постои можност за било каква непожелна интеракција помеѓу ветеринарно медицинските препарати, адитивите и храната за животни,

- медицираната храна за животни се чува за предвидениот период за чување, и

- храната за животни која се користи за производство на медицираната храна за животни не содржи исти антибиотици или исти кокцидиостатици како оние кои се употребени како активна супстанција во медицинираниот премикс.

г) дневната доза на медицинираните препарати е содржана во количината на храна за животни која кореспондира на најмалку половина од дневната порција на храна за животни или, во случај на преживари, кореспондира на најмалку половина од дневните потреби на неминералната дополнителна храна за животни.

4) просториите и опремата кои се користат и учествуваат во целокупниот процес на производство се во согласност со правилата и принципите за хигиена при производство, а процесот на производство одговара на правилата за добра производствена пракса,

5) произведената медицирана храна за животни подлежи на редовни прегледи – вклучително и соодветните лабораториски тестирања за хомогеност – од страна на производствените објекти, под надзор и периодични прегледи од Управата за ветеринарство, за да се осигура дека медицираната храна за животни е во согласност со условите предвидени со овој закон, особено во поглед на нејзината хомогеност, стабилност и складирање,

6) производителите се обврзани да водат дневна евиденција за видот и количината на одобрените медицинирани премикси и употребената храна за животни и произведената медицирана храна за животни, задржана или испратена, заедно со имињата и адресите на сопствениците или одгледувачите на животни, име и адреса на одобрени дистрибутери, и каде е соодветно име и адреса на ветеринарниот лекар кој ја препишал медицираната храна за животни. Евиденцијата, која треба да одговара и на прописите за ветеринарно

медицински препарати мора да се чува најмалку три години после датумот на последниот влез и мора да е достапна во секое време на Управата за ветеринарство во случај на контроли, и

7) премикси и медицирана храна за животни се складираат во соодветни одвоени и безбедни простории или херметички затворени контејнери кои се специјално дизајнирани за складирање на такви производи.

(3) По исклучок од став (2) на овој член, Управата за ветеринарство може да одобри производство на медицирана храна за животни на фармите под услови наведени со став (2) на овој член.

(4) Во зависност од условите на просписите за ветеринарно медицински препарати, Управата за ветеринарство може, за научни цели, да дозволи отстапки од овој закон, доколку се обезбеди посебна и соодветна официјална контрола.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува посебните услови што во поглед на објектите, опремата, персоналот и начинот на работа треба да го исполнат операторите за производство на медицирана храна за животни, како и начинот на производство на медицирана храна за животни.

Член 57

Ставање во промет на медицирана храна за животни

- (1) Медицираната храна за животни се става во промет само во пакување или контејнери затворени на начин со кој при отварањето, затварањето или пломбата се оштетува и тие не можат да се реупотребат.
- (2) Онаму каде се користат цистерни или слични контејнери за транспорт на неспакувана медицирана храна за животни, тие мора да се исчистат пред повторна употреба со цел да се заштитат од последователна непожелна интеракција или контаминација.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува општите и посебните услови за ставања на медицираната храна за животни во промет и нејзината употреба.

Член 58

Означување на медицирана храна за животни

- (1) Медицираната храна за животни не смее да се стави во промет доколку истата јасно не е означена и не е во согласност со условите за означување согласно одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон како и одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон.
- (2) Пакувањата или контејнерите во кои е спакувана медицираната храна за животни мора да бидат јасно означени со зборовите “Медицирана храна за животни”.
- (3) По исклучок од став (2) на овој член, кога цистерните или сличните контејнери се употребуваат за транспорт на неспакувана храна за животни, информациите наведени во ставовите (1) и (2) од овој член треба да се содржат во придружниот комерцијален документ.
- (4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот на означување на медицираната храна за животни.

Член 59

Снабдување и употреба на медицираната храна за животни

- (1) Медицираната храна за животни не смее да се испорачува до фармерите или одгледувачите на животни освен доколку не поседуваат рецепт издаден од страна на ветеринарен лекар, кој има лиценца за работа.
 - (2) Рецептите за медицирана храна за животни треба да бидат со соодветна форма и издадени согласно прописот од став (6) од овој член.
 - (3) Медицираната храна за животни може да се набавува директно од фармерите или одгледувачите на животните единствено од страна на одобрени производители или дистрибутери.
-

- (4) Кога медицираната храна за животни се користи кај животни чии производи се користат во исхраната на луѓето, фармерите или одгледувачите на тие животни мора да обезбедат дека третираните животни не се заклани односно нивните производи не се употребени пред истекот на периодот на каренца и дека производите добиени од третираните животни пред крајот на периодот за повлекување се отстрануваат на нештетен начин.
- (5) Управата за ветеринарство ги превземе сите неопходни мерки, особено преку правење на проверка на мострите на фармите и кланиците, за да се обезбеди дека медицираната храна за животни се користи во согласност со условите за употреба и е усогласено со периодот на каренца.
- (6) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на ветеринарниот рецепт за медицираната храна за животни и начинот на негово издавање.

ОДДЕЛ VIII ЗАШТИТНИ МЕРКИ

Член 60 *Заштитни мерки*

Доколку врз основа на детално испитување поради нови податоци или нова проценка на постоечките податоци, Управата за ветеринарство утврди дека производите од Оддел I, III, IV, V, VI и VII од ова глава или нивната употреба под било кои услови претставува опасност по јавното здравство, здравствената заштита на животните и животната средина, иако се во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, директорот на Управата за ветеринарство со решение ќе го забрани нивното ставање во промет и/или употреба.

Глава V НЕПОЖЕЛНИ СУПСТАНЦИИ

Член 61 *Забрана на ставање во промет на непожелни супстанции*

- (1) Производите кои се наменети за исхрана за животни може да се увезат, стават во промет и/или употребат само ако се со добар, вистински и состав погоден за продажба, и кои кога се употребуваат на предвидениот начин не претставуваат опасност по здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните или животната средина ниту имаат негативен ефект на сточарското производство.
- (2) Производите наменети за исхрана на животни се сметаат дека не се во согласност со став (1) од овој член доколку нивото на непожелни супстанции го надминува максимално дозволеното ниво за непожелни супстанции утврдено во Листата на непожелни супстанции во храната за животнин.
- (3) Производите за исхрана на животни кои содржат непожелни супстанции над максимално дозволеното ниво не смеат да се употребуваат во исхраната на животните.
- (4) Производите кои се наменети за храна за животни, а содржат непожелни супстанции кои го поминуваат максимално дозволеното ниво, не смеат да се мешаат со ист или со друг производ наменет за храна за животни, за цели на разредување.
- (5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува Листата на непожелни супстанции во храната за животни и максимално дозволено ниво.

Член 62 *Толеранција и истражување на непожелни супстанции*

- (1) Непожелните супстанции кои се вклучени во Листата на непожелни супстанции од член 61 став (5) од овој закон, е дозволено да се толерираат единствено во храна за животни и под услови пропишани со посебен пропис за безбедност на храната за животните.
- (2) За да се намалат или елиминираат изворите на непожелни супстанции на производи кои се наменети за храна за животни, Управата за ветеринарство, во соработка со операторите со храна за животни, спроведува истрага за идентификација на изворот на непожелните супстанции, во случаи кога се пречекорува максимално дозволеното ниво или во случаи кога се детектира пречекорување на максимално дозволеното ниво, имајќи ги во предвид претходните нивоа, и презема мерки за намалување или елиминирање на нивото на непожелни супстанции.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот на истражување за идентификација на изворот и причините за пречекорување на максималното дозволено ниво, и критичната точка за спроведување на такви испитувања.

Член 63

Безбедносни мерки во случај на нови податоци

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на предлог на директорот на Управата за ветеринарство, во случаи кога има основа, заснована на нови информации или повторна процена на веќе постојните информации, со кои се покажува дека максимално дозволеното ниво утврдено во Листата на непожелни супстанции или дека непожелни супстанции кои не се наведени во Листа, претставуваат опасност за здравјето на луѓето и животните и животната средина, може да нареди намалување на постојното максимално дозволено ниво, да го утврди максималното ниво или да го забрани присуство на таа непожелна супстанција во производите кои се наменети за храна за животни.

Глава VI

ГЕНЕТСКИ МОДИФИЦИРАНА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 64

Генетски модифицирана храна за животни

- (1) Во генетски модифицирана (ГМ) храна за животни се вбројуваат:
 - а) генетски модифицираните организми (ГМО) кои се користат како храна за животни,
 - б) храна за животни која содржи или се состои од ГМО-и, и
 - в) храна за животни произведена од или која содржи состојки произведени од ГМО-и.
- (2) ГМ храна за животни треба да :
 - нема штетно влијание по здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните или животната средина,
 - не создава заблуда кај потрошувачот,
 - не го оштетуваат потрошувачот со изменување на одредени карактеристики на производите од животниско потекло, и
 - не се разликува толку од храната за животни која по својата намена би требала да биде заменета за нејзината потрошувачка за крајниот потрошувач во прехранбена смисла бидејќи неповолна за животните или луѓето.
- (3) На ГМ храна за животни се применуваат одредбите од овој закон како и посебните прописи од областа на заштита на животната средина.

Член 65

Ставање во промет на ГМ храна за животни

- (1) За ставање во промет на ГМ храна за животни прв пат во промет во Република Македонија субјектите кои се занимаваат со храна мора да обезбедат усогласност со одредбите од овој закон како и прописите од областа на заштита на животната средина.
- (2) Одобрение за ставање во промет на новата храна прв пат во промет го издава министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство и министерот за животната средина и просторно планирање, а во согласност со прописите кои се однесува на условите и постапките за ставање на нова ГМ храна прв пат во прометот во Република Македонија како и специфичните барања врзани за означувањето на ГМ храна за животни.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за животната средина и просторно планирање ги пропишува условите и постапката за издавање одобрение за ставање во промет ГМ храна за животни и условите за нејзин промет и употреба.

Член 66

Регистер на издадени одобренија за ставање во промет на ГМ храна за животни

- (1) Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство води Регистер за издадени одобренија за ставање во промет на ГМ храна за животни.
- (2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува форматот и содржината, и начинот на водење на Регистерот од став (1) на овој член.

Член 67

Управување со ризик при ставањето во промет на и ГМ храната за животни

- (1) Доколку постојат научни дилеми околу штетното влијание на ГМ храната за животни врз здравствена заштитата, министерот надлежен за земјоделство во согласност со министерот надлежен за животна средина ќе нареди привремени мерки за забрана за ставање во промет исти во согласност со принципот на претпазливост.
- (2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да нареди и други соодветни мерки како и условите и начинот на спроведување на тие мерки.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе нареди трајна забрана за ставање во промет на ГМ храната за животни, ако врз основа на научни процени на ризикот се утврди нејзината штетност по здравјето на луѓето и здравствената заштита на животните.

Член 68

Следење и означување на ГМ храна за животни

- (1) Во првата фаза за ставање во промет на храната за животни која содржи или се состои од ГМО-и, вклучувајќи ги и количините во рифузна (растурена) состојба, операторите со таква храна за животни треба да осигурат дека се предадени во пишана форма на субјектот кој ја прима таа храна за животни следните информации:
 - дека храната или храната за животни содржи и или се состои од ГМО-и,и
 - единствената идентификациска ознака во согласност со прописот за спроведување.
- (2) ГМ храна за животни која се става во промет мора покрај општите барања за означување согласно овој закон, на декларацијата да содржи и додатни посебни податоци, како потрошувачите би биле информирани за сите карактеристики и/или својства на таа храна за животни.
- (3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во согласност со министерот за животната средина и просторно планирање ги пропишува условите за ставање во промет на храната за животни која содржи и/или се состои од ГМО-и, вклучувајќи ги и количините во рифузна (растурена) состојба, како и употребата на ГМ храна за животни, и условите кои се однесуваат на следењето, означувањето на ГМ храната за животни и посебните барања за посебно означување.

Глава VII
ОФИЦИЈАЛНИ КОНТРОЛИ
Оддел I
ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 69

Општи обврски

- (1) Официјалните контроли на храната за животни се спроведуваат во:
- а) примарно производство и придружни дејности,
 - б) производство и преработка,
 - в) малопродажбата, и
- (2) Организацијата и спроведувањето на официјалните контроли, како и обврските на операторите со храна за животни за време на нивното спроведување се врши согласно одредбите за официјални контроли од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон како и одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон.

Член 70

Оперативни критериуми за надлежниот орган

- (1) Управата за ветеринарство мора да ги осигура спроведувањето на оперативните критериуми и координација помеѓу сите тела кои учествуваат во извршувањето на официјалните контроли врз операторите со храна за животни согласно одредбите утврдени во Законот за безбедност на храна.
- (2) Операторите со храна за животни се должни да овозможат било каква официјална контрола која се спроведува согласно одредбите на овој закон, и да им пружат асистенција на официјалните лица на Управата за ветеринарство за изведување на нивните задачи.

Член 71

Доделување на специфични задачи поврзани со официјалните контроли

Управата за ветеринарство може да додели одредени специфични задачи поврзани со официјалните контроли на едно или повеќе контролни тела со согласност со одредбите од прописите за спроведување на овој закон како и одредбите од Законот за безбедност на храна.

Член 72

Лица кои вршат официјални контроли

- (1) Управата за ветеринарство осигурува дека лицата овластени за спроведување на официјалните контроли ги исполнуваат условите во поглед на обука и компетентност согласно одредбите за обука и компетентност од Законот за безбедност на храна и ги исполнуваат одредбите од Законот за ветеринарно здравство.
- (2) За постапувањето на лицата овластени за официјална контрола се применуваат одредбите на прописите од став (1) и од овој член и Законот за општата управна постапка.

Член 73

Транспарентност и доверливост

Управата за ветеринарство осигурува транспарентност, како и доверливост на информациите кои по нивната природа се заштитени како доверливи во спроведување на нејзините надлежности согласно одредбите за транспарентност и доверливост на информациите од Законот за безбедност на храна.

Член 74

Контролни и верификациони постапки

Управата за ветеринарство спроведува официјални контроли во согласност со процедури утврдени во Законот за безбедност на храна. Процедурите содржат информации и инструкции за лицата овластени за спроведување на официјални контроли.

Член 75

Записници

- (1) За спроведените официјални контроли се составуваат записници.
- (2) Записниците од став (1) на овој член содржат опис на целта на официјалните контроли, контролните методки кои се применети, резултатите на официјалните контроли, и кога е соодветно, активностите кои операторот со храна за животни треба да ги превземе.
- (3) Примерок од записникот од став (2) на овој член, во случај на утврдена несообразност, се доставува на операторот со храна за животни.

Член 76

Контролни активности, методи и техники

- (1) Официјалните контроли се спроведуваат со користење на соодветни контролни методи и техники како што се мониторинг, надзор, верификација, аудит, инспекција, земање мостри и анализа.
- (2) При спроведувањето на официјалните контролни активности, методи и техники врз храна за животни се применуваат одредбите од Законот за безабдноост на храна.

Член 77

Методи на земање мостри и анализа

- (1) Методите на земањето мостри и анализа кои се користат при официјалните контроли мораат да се во согласност одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон како и со одредбите од Законот за ветеринарно здравство и прописите донесени врз основа на тој закон.
- (2) Доколку не постојат прописи согласно став (1) од овој член, тогаш се применуваат:
 - а) со меѓународните прифатени правила или протоколи, правила и протоколи кои Европскиот Совет за Стандардизација (CEN) ги прифатил или за оние кои се прифатени во законодавството на ЕУ, или
 - б) во одсуство на правила и протоколи од точка (а) на овој став, со други методи соодветни за целите за кои се наменети или развиени во согласност со научните протоколи.
- (3) Во случаи каде методите на земање на мостри и анализи од ставот (1) од овој член не се применуваат, валидацијата на методите и анализите може да се одвива во секоја лабораторија во согласност со меѓународно-прифатениот протокол.
- (4) Кога е возможно, методите на анализа треба да се карактеризираат со соодветни критериуми кои се пропишани одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон како и со одредбите од Законот за ветеринарно здравство и прописите донесени врз основа на тој закон.
- (5) Операторите со храна за животни чии производи се предмет на земање мостри и анализа, имаат право на дополнително стручно мислење, без да се прејудуира притоа

обврската на надлежниот орган за превземање итни мерки во случај на изненадна опасност.

(6) Управата за ветеринарство особено треба да осигура, операторите со храна за животни да добијат доволен број мостри за дополнително стручно мислење, освен кога тоа е невозможно во случај на лесно расипливите производи или поради многу мали количини од расположлив супстрат.

(7) Мострите мора да бидат земени, обележани и со нив да се постапува на начин кој ја гарантира нивната правна и аналитичка валидност.

(8) Трошоците на земање мостри и спроведување на анализата од овој член ги сноси Управата за ветеринарство, освен во случаи од став (7) од овој член и доколку резултатот од анализата е неповолен.

(9) Средствата за трошоците од став (8) од овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Оддел II

ОПШТИ НАЧЕЛА НА ОФИЦИЈАЛНИТЕ КОНТРОЛИ НА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА ЗА ЖИВОТНИТЕ

Член 78

Општи услови и должности на надлежниот орган

(1) Управата за ветеринарство спроведува официјални контроли низ целиот ланец на производство, преработка и дистрибуција на храната за животни вклучувајќи земање мостри, со цел да се осигура усогласеност со целите и од овој закон.

(2) Кога Управата за ветеринарство утврди дека прометот и употребата на храната за животни претставува опасност за здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните и животната средина, презема соодветни мерки за одстранување, елиминирање или намалување на прифатливо ниво на опасноста.

(3) На барање на овластеното лице на Управата за ветеринарство, лицето кое е одговорно за производство, преработка, дистрибуција или употребата на храната за животни, е должно да ги даде бараните податоци и информации, и да преземе соодветни мерки и активности за воспоставување на сообразност на храната за животни со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон како и од одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон .

Член 79

Постапка за едукација

(1) Доколку при вршење на официјалниот надзор овластеното лице утврди дека е сторена неправилност од член 103 став (1) од овој закон, должно е да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во определен рок и со едновремено врачување на покана за спроведување на едукација на операторот со храна за животни кој е одговорно за производство, преработка, дистрибуција или употребата на храната за животни каде е утврдена неправилноста при вршење на официјалната контрола.

(2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ја пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(3) Едукацијата ја организира и спроведува Управата за ветеринарство, во рок не подолг од 8 дена од денот на спроведување на официјалниот надзорот.

(4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

(5) Доколку во закажаниот термин операторот со храна за животни над кој се спроведува едукацијата не се јави на едукацијата, ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку операторот со храна за животни над кој се спроведува едукацијата се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку овластеното лице при спроведување на официјалните контроли утврди дека се отстранети утврдените неправилности од став (2) од овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на официјалниот надзор.

(8) Доколку овластеното лице при спроведување на службената контрола утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од став (1) од овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен орган.

(9) Управата за ветеринарство води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 80

Квартален извештај

За извршените службени контроли овластените лица изготвуваат квартален преглед кој се објавува на *web* страната на Управата за ветеринарство.

ОДДЕЛ III

ОФИЦИЈАЛНИ КОНТРОЛИ НА ХРАНАТА ЗА ЖИВОТНИ ЗА ВРЕМЕ НА УВОЗ НА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

Член 81

Официјални контроли на храна за животни од животинско потекло

Покрај контролите кои се вршат согласно прописите за ветеринарно здравство за ветеринарните прегледи и контроли на производите на граничните премини, Управата за ветеринарство ќе спроведе дополнителни контроли кои се сметаат за неопходни за да се верификува усогласеноста со овој закон и одредбите за официјални контроли на увезена и извезена храна за животни од Законот за безбедност на храната.

Член 82

Официјални контроли за храната за животни од неживотинско потекло

Управата за ветеринарство спроведува редовни официјални контроли на храната за животни која не е од животинско потекло, која се увезува во Република Македонија, а која не е опфатена со прописите за производи кои подлежат на задолжителен ветеринарно-санитарен преглед на граница. Контролите се спроведуваат на основа на повеќегодишниот контролен план изготвен согласно одредбите на Законот за безбедност на храна и во смисла на потенцијален ризик. Контролите треба да ги покријат сите аспекти на прописите за безбедност на храната за животни и да се во согласност со одредбите за видови контроли на храна за животни од Законот за безбедност на храна.

Член 83

Видови контроли на храна за животни од неживотинско потекло

- (1) Официјалните контроли на храната за животни од неживотинско потекло при влез во Република Македонија вклучуваат најмалку комплетен преглед на документи, преглед на идентитетот по случаен избор и, ако е соодветно физички преглед кој може да вклучи и земање на мостри.
- (2) При спроведувањето на официјалните контроли на храна за животни од неживотинско потекло се применуваат одредбите за видови контроли на храна за животни од Законот за безбедност на храна.

Член 84

Места на влез и претходно известување

Управата за ветеринарство за организирање на официјалните контроли за храната за животни која се увезува:

- а) назначува на кои места се спроведуваат контролите за поедини типови на храна за животни, и
- б) воспоставува процедура за операторите со храна за животни за доставување на претходна нотификација за нивното пристигање и карактерот на пратката.

Член 85

Постапки во случај на сомневање

- (1) Кога постои сомнение за несообразност, или сомнение за идентитетот или вистинската дестинација на пратката, или несоодветност помеѓу пратката и сертификатот, Управата за ветеринарство спроведува официјални контроли со цел на потврдување или одстранување на сомнението.
- (2) Управата за ветеринарство ја става пратката под официјален надзор до добивање на резултати на наведените официјални контроли.

Член 86

Активности по официјалните контроли на храната за животни увезена од трети земји
Управата за ветеринарство превзема соодветни мерки доколку при спроведувањето на официјалните контроли утврди дека храната за животни увезена од трети земји не е во сообразност со одредбите на прописите за безбедност на храната, и/или утврди дека пратката е штетна по здравјето на луѓето и здравствената заштита на животните или е небезбедна, и по консултација со операторот со храна за животни одговорен за пратката, презема и наредува мерки согласно одредби за активностите на официјална контрола на увезената храна за животни од Законот за безбедност на храна.

Член 87

Посебен третман

- (1) Посебниот третман на храната за животни може да вклучи:
 - а) третман или преработка на храната за животни за да се доведе во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон како и од одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон, или со барањата од земја во која се враќа или пренасочува, вклучително и доколку е соодветно деконтаминација, но со исклучок на разредување, и
 - б) преработка на соодветен начин за други цели освен за исхрана на животни и луѓе.
- (2) Посебниот третман се врши во објектите под надзор на Управата за ветеринарство и во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

Член 88

Препраќање на пратки

Управата за ветеринарство ќе дозволи препраќање на пратките со храна за животни согласно одредбите за препраќање на пратките од Законот за безбедност на храна.

Член 89

Трошоци

Операторите со храна за животни одговорни за пратката или нивни представници се должни да ги подмират трошоците на Управата за ветеринарство за активностите на спроведување на мерките на дополнителни контроли согласно одредбите од законот за безбедност на храната на животни која се увезува во Република Македонија.

Член 90

Соработка со царинските служби

- (1) За организација на официјални контроли за време на увоз на храна за животни, Управата за ветеринарство и царинските служби воспоставуваат соработка.
- (2) Царинските служби не смеат да дозволуваат влез или ракување со храна за животни без одобрение од Управата за ветеринарство.
- (3) Кога се земаат мострите, Управата за ветеринарство мора да ги информира царинските служби и операторите со храна за животни кои се засегнати и да назначи дали може или не може храната за животни да се стави во промет пред да се добијат резултатите од анализите, при што треба да се гарантира следливост на пратката.
- (4) Во случај на ставање во промет, Управата за ветеринарство и царинските служби соработуваат согласно прописите за царинско работење.

Член 91

Мерки на имплементирање

- (1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува:
 - а) ветеринарно-санитарните услови кои треба да ги исполнува храната за животни која се увезува во Република Македонија,
 - б) начинот на преглед на храната за животни која се увезува во Република Македонија,
 - в) постапката со храна за животни,
 - увезена или ставена под царинска постапка,
 - храна за животни порачана од далечина (на пример, преку пошта, телефон или интернет) и испорачана до потрошувачот,
 - храна за животни наменета за домашни миленици и коњи кои се во сопственост на патници или посадата на меѓународни средства за транспорт,
 - пратките со потекло од Република Македонија кои се вратени од трета земја,
 - документи кои мора да ги придружуваат пратките кога се земаат мострите, и
 - формата и содржината на сертификати, квалификациите на официјалниот ветеринар кој го потпишува сертификатот, и принципите и процедурата за сертификација.

Член 92

Финансирање на официјалните контроли

Средствата за финансирање на официјалните контроли на храна за животни се обезбедуваат согласно одредбите од Законот за ветеринарно здравство.

Член 93

Надоместоци

- (1) За покривање на трошоците за спроведување на официјалните контроли се плаќа надоместок.
 - (2) Операторите со храна за животни плаќаат надоместок за:
 - а) постапките за регистрација или одобрување на објектите и операторите на храна за животни,
 - б) спроведување на официјални контроли на храната за животни, и
 - в) контрола на увоз на храна за животни.
 - (3) Кога ќе се утврди неусогласеност која налага спроведување на официјалните контроли кои ги надминуваат вообичаените контролни активности на Управата за ветеринарство, трошоците за тие дополнителни активности ги сноси операторот со храна за животни одговорен за таквата неусогласеност или може да го терети операторите кои се сопственици или кои ги чуваат производите во времето кога дополнителните официјални контроли се изведуваат, за трошоците кои произлегуваат од дополнителните официјални контроли. Активностите кои ги надминуваат вообичаени
-

контролни активности вклучуваат земање и анализа на мостри како и други контроли кои се потребни за да се провери големината на проблемот, да се верификува дали се превземени корективни активности или да открие и/или утврди несообразност.

(4) Трошоците за извршените контроли не може да се рефундираат, директно или индиректно, освен ако се неправилно наплатени.

(5) Операторите со храна за животни треба да примат доказ за нивното плаќање на трошоците.

(6) Поблиските критериумите од став (3) на овој член за одредување на висината на трошоците, како и начинот на нивно пресметување и плаќање ги пропишува Владата на Република Македонија.

Член 94

Повеќегодишни програми, годишни програми и годишни наредби за здравствена заштита на животните и за јавно ветеринарно здравство

- (1) Заради спроведување на ветеринарно санитарни мерки и контроли министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство најдоцна до 31 декември секоја година, донесува Годишна наредба за извршување на ветеринарно санитарни мерки и контроли на безбедноста на храната за животни од аспект на ветеринарното јавно здравство и го определува периодот за извршување на тие мерки за наредната година.
- (2) За извршување на мерките од став (1) на овој член, Владата на Република Македонија донесува Годишна програма за користење на средства за извршување на ветеринарно санитарните мерки и контроли на безбедноста на храната за животни од аспект на ветеринарното јавно здравство.
- (3) Директорот на Управата за ветеринарство го координира спроведувањето на Годишната наредба и Годишната програма од ставовите (1) и (2) на овој член.
- (4) До 31 март во тековната година директорот на Управата за ветеринарство му поднесува на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство годишен извештај за извршената работа во поглед на техничките и финансиските резултати за претходната календарска година.
- (5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство до 30 април доставува годишен извештај до Владата на Република Македонија за начинот на користење на средствата од Годишната програма од став (2) на овој член .

Член 95

Мерки во случај на несообразност

- (1) Кога Управата за ветеринарство или контролните тела утврдат постапување спротивно од одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон како и од одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон мора да превземат мерки со кои ќе се осигура одстранување на утврдените недостатоци. При одлучувањето кои мерки ќе бидат превземени, Управата за ветеринарство или контролните тела ги земаат во предвид видот на прекршокот и дотогашните постапувања на операторите со храна за животни во спроведувањето на прописот.
- (2) Мерките од став (1) од овој член вклучуваат според потребата и:
 - а) воведување ветеринарно-санитарни или други постапки, кои се сметаат за потребни како би се осигурала здравствената исправност на храната за животни, или спроведување на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон како и од одредбите од Законот за безбедност на храна и прописите донесени врз основа на тој закон, или прописите донесени врз основа на Законот за заштита и благосостојба на животните,
 - б) ограничување или забрана за ставање во промет, увоз и или извоз на храната за животни,

- в) мониторинг и, (спрема потребата) наредба храната за животни да се повлече, врати и/или уништи,
 - г) одобрување храната за животни да се користи во други цели од оние за кои била првобитно наменета,
 - д) привремена забрана за работа или затворање на целиот или еден дел од објектот за храна за животни на соодветен временски интервал,
 - ѓ) привремено или трајно ставање надвор од сила на одобрението за работа на објектот кој се занимава со храна за животни,
 - е) мерки одредени со посебен пропис за пратките од увоз, и
 - ж) останати мерки кои Управата за ветеринарство ги смета за потребни.
- (3) Спрема потребата, Управата за ветеринарство го информира за својата одлука надлежниот орган во земјата на потекло.
- (4) Сите трошоци настанати во врска со спроведувањето на одредбите од овој член ги сноси одговорниот оператор со храна за животни.

Член 96

Повеќегодишен план за контроли

- (1) За да се осигура ефективна имплементација на официјалните контроли, Управата за ветеринарство изработува и донесува повеќегодишен план за контроли на храна за животни. Повеќегодишниот план за контроли на храната за животни може да биде составен дел на други повеќегодишни планови за контрола.
- (2) Повеќегодишниот план за контрола се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

Член 97

Извештај

- (1) Директорот на Управата за ветеринарство изготвува годишен извештај за спроведување на повеќегодишниот план за официјалните контроли кој го доставува до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство и Европската комисија најдоцна до 31 март во тековната година.
- (2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува формата и содржината на годишниот извештај за спроведување на повеќегодишниот план за официјални контроли.

Член 98

Меѓусебна соработка помеѓу националните надлежни тела

Кога резултатите од официјалните контроли на храната за животни, било на територија на Република Македонија, или на територија на друга држава, бараат превземање мерки во повеќе држави, Управата за ветеринарство соработува со надлежните тела од другите држави.

Член 99

Соработка со други органи

Инспекциите кои не се опфатени во рамките на надлежниот орган должни се при спроведувањето на официјалните контроли да соработуваат со Управата за ветеринарство, да учествуваат при изработувањето на повеќегодишен национален план за контрола, да учествуваат во изработката на годишен извештај за официјалните контроли како и да осигураат финансирање на официјалните контроли во рамките на своите надлежности.

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 100

Службеното лице кое со искористување на својата службена положба или овластување, или со неизвршување на својата службена должност, нема да одлучи по жалба во рок од 15 дена од денот на поднесувањето согласно член 27 став (9) од овој закон, кривично ќе одговара согласно закон.

Член 101

Прекршоци

(1) Со глоба од од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече санкција на правно лице доколку:

- 1) врши увоз или внес на храна за животни во Република Македонија спротивно на условите наведени во член 10 став (2) од овој закон;
 - 2) врши извоз на храна за животни од Република Македонија спротивно на условите наведени во член 11 од овој закон;
 - 3) става во промет или употребува храна за животни која не ги исполнува барањата врзани за здравствената исправност на храната за животни наведени во член 12 од овој закон;
 - 4) храната за животни не ги задоволува прописите за безбедност на храната за животни во однос на барања за исправност на храна за животни во согласност со член 23 став (1) на овој закон;
 - 5) при вршење на било која фаза на производство, преработка и дистрибуција на храна не ги задоволуваат хигиенски услови наведени во член 24 став (2) и (3) од овој закон;
 - 6) користат храна за животни од објекти и оператори со храна за животни кои не се регистрирани и/или одобрени во согласност со прописите за храната за животни согласно член 24 став (5) од овој закон;
 - 7) не воспостави, имплементира и одржува редовни документираны постапки во согласност со принципите на HACCP како што е наведено во член 25 став (1), (2), (3) и (5) од овој закон;
 - 8) објектите кои се под нивна контрола не се регистрирани кај надлежниот орган во согласност со одредбите на член 26 став (1) и (2) од овој закон;
 - 9) објектите кои се под нивна контрола не се одобрени од надлежниот орган во согласност со одредбите на член 27 став(1) и (2) од овој закон;
 - 10) стави во промет суровини на храна за животни кои не ги исполнуваат одредбите на член 35 став (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7) и (8) од овој закон;
 - 11) стави во промет крмни смеси кои не ги исполнуваат одредбите на член 37 став (1) и (2) од овој закон;
 - 12) стави во промет храна за животни со посебни нутритивни цели која не ги исполнуваат одредбите на член 40 од овој закон;
 - 13) стави во промет одредени производи кои се користат во исхраната на животните кои не ги исполнуваат одредбите на член 41 од овој закон;
 - 14) стави во промет ензими и микроорганизми и нивни подготовки кои се користат во исхраната на животните кои не ги исполнуваат одредбите на член 42 став (1), (2), (3) и (4) од овој закон;
 - 15) стави во промет адитиви на храна за животни кои не ги исполнуваат одредбите на член 43 став (1), (2) и (5) од овој закон;
 - 16) адитивот кој го става во промет не ги исполнува условите наведени во член 44 став (2), (3) и (4) од овој закон;
 - 17) адитивите и нивните премикси кои ги става во промет се обележани или пакувани спротивно на одредбите од член 50 став (1) и член 52 од овој закон;
-

- 18) адитивите кои се употребуваат во храна за животни не ги исполнуваат општите услови пропишани во член 52 од овој закон;
 - 19) медицираната храна за животни не ги исполнува општите услови за медицирана храна за животни пропишани во член 55 од овој закон;
 - 20) медицираната храна за животни не ги исполнува посебните услови за медицирана храна за животни пропишани во член 56 став (1), (2), (3) и (4) од овој закон;
 - 21) става во промет медицирана храна за животни спротивно на одредбите на член 57 став (1), (2) и (3) од овој закон;
 - 22) медицираната храна за животни не е означена во согласност со член 58 став (1), (2) и (3) од овој закон;
 - 23) врши снабдување и употреба на медицинирана храна до фармери или одгледувачи на животни спротивно на одредбите од член 59 став (1), (2), (3) и (4) од овој закон;
 - 24) става во промет производи наменети за исхрана на животните кои содржат непожелни супстанции спротивно на одредбите на член 61 став (1), (2), (3) и (4) од овој закон;
 - 25) става во промет ГМ храна за животни спротивно на член 65 став (2) од овој закон;
- (2) За прекршоците од став (1) од овој член на одговорното лице на правното лице ќе му се пропише глоба од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност.
- (3) За прекршоците од став (1) од овој член на физичкото лице ќе му се пропише глоба од 1.500 до 3.000 евра во денарска противвредност.

Член 102

- (1) Со глоба од од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече санкција на правно лице доколку:
- 1) храната за животни која ја става во промет не е означена, рекламирана и презентирана во согласност со одредбите наведени во член 13 на овој закон;
 - 2) ги храни животните со храна за животни која не ги исполнува одредбите од член 14 став (1) од овој закон;
 - 3) не воспостави систем на следливост на храната за животни во согласност со одредбите пропишани во член 15 од овој закон;
 - 4) не постапи согласно одредбите од член 16 од овој закон за храната за животни која е увезена, произведена, преработена, изработена или дистрибуирана, а не ги исполнува барањата за здравствена исправност на храната за животни;
 - 5) храната за животни не ги задоволува прописите за билошка, хемиска или физичка безбедност на храната за животни во однос на барања за исправност на храна за животни во согласност со член 23 став (2) на овој закон;
 - 6) стави во промет крмни смеси кои не ги содржат карактеристиките за задолжително означување во согласност со одредбите од член 38 став (1), (2) и (3) од овој закон;
 - 7) стави во промет крмни смеси кои не ги содржат карактеристиките за дополнително означување во согласност со одредбите од член 39 од овој закон;
 - 8) не ја осигура следливоста и означувањето на ГМ храната или ГМ храната за животни како и означувањето на новите храни во согласност со член 68 став (1) и (2) од овој закон.
- (2) За прекршоците од став (1) од овој член на одговорното лице на правното лице ќе му се пропише глоба од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.
- (3) За прекршоците од став (1) од овој член на физичкото лице ќе му се пропише глоба од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност.

Член 103

(1) Со глоба од од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече санкција на правно лице доколку:

- 1) ги храни животните со храна за животни која не ги исполнува одредбите од член 14 став (2) од овој закон;
- 2) при вршењето на примарно производство и придружни дејности не ги исполнува општите и посебните хигиенски услови согласно член 24 став (1) од овој закон;
- 3) не ги задоволуваат барањата за добра пракса за исхрана на животните наведени во член 24 став (4) од овој закон;
- 4) не применува добра пракса за исхрана на животните во согласност со член 34 став (2) од овој закон.

(2) За прекршоците од став (1) од овој член на одговорното лице на правното лице ќе му се пропише глоба од 300 до 600 евра во денарска противвредност.

(3) За прекршоците од став (1) од овој член на физичкото лице ќе му се пропише глоба од 500 до 1.000 евра во денарска противвредност.

Член 104

Прекршочен орган

За прекршоците од член 102, 103 и 104 од овој закон прекршочна постапка како и постапка за посебна прекршочна мерка одземање на предмети и прекршочна санкција изрекува Управата за ветеринарство, на начин утврден согласно Законот за ветеринарно здравство.

Глава IX

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 105

Период на транзиција

(1) Подзаконските прописи утврдени со овој закон, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе ги донесе во рок од девет месеци од денот на влегување на сила на овој закон.

(2) До донесување на прописите од став (1) на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

(3) Подзаконскиот пропис од член 79 став (2) од овој закон, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе го донесе во рок не подолг од 15 дена од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 106

Преструктурирање на објектите и операторите со храна за животни

(1) Физичките и правните лица, кои вршат дејности опфатени со овој закон, се должни најдоцна во рок од две години од денот на влегување во сила на овој закон да го усогласат своето работење со одредбите од овој закон.

(2) Лицата од став (1) на овој член, се должни во рок од 12 месеци од денот на влегување во сила на овој закон да поднесат пријава со план за усогласување на своето работење до Управата за ветеринарство на одобрување.

(3) На лицата од став (1) на овој член кои нема да поднесат пријава со план за усогласување на своето работење во рок утврден во став (2) од овој член, Управата за ветеринарство ќе забрани понатамошно работење и ќе го извести Централниот Регистер на Република Македонија за бришење на дејностите што ги вршат овие лица опфатени со овој закон.

Член 107

Одредбите на членовите : 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 24, ставовите (1), (3), (4) и (5), 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 84, 86, 87, 88, 89, 91, 93, 94 и 95 престануваат да важат со денот на пристапување на Република Македонија во Европската Унија.

Член 108

Престанување на важење

Со денот на влегување во сила на овој закон престануваат да важат одредбите од Законот за ветеринарно здравство (Службен весник на Република Македонија број 28/98) кои се однесуваат на храната за животни и исхраната на животни.

Член 109

Влегување во сила

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНА ЗА ЖИВОТНИ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Примарна цел на законот е уредување на употребата, производство и прометот со храна за животни пред се од аспект на заштита на јавното здравство, но истовремено воспоставување механизми и постапки кои нема да пречат во индустрискиот развој и трговијата со храната за животни.

Со законот се воведува и принципот на забрана на употреба, толеранција на одредени непожелни супстанции, како и соодветен систем на контрола на употребата и се дефинираат одговорностите на поедини субјекти.

Исто така со законот се уредуваат и: систем за брзо информирање, итни мерки и управување со кризи, хигиена на храната за животни, службена контрола, обврски и одговорности на надлежниот орган, обврската на операторот со храна за животни во сите фази од примарното производство на храна за животни па се до ставањето во промет на храната за животни и исхраната на животните, суровини на храна за животни, крмни смеси, одредени производи кои се користат во исхраната на животните, вклучувајќи ги биопротеините, кои се однесуваат како директни или индиректни извори на протеини, и произведени со помош на одредени технички процеси како храна за животни или во храната за животни, храна за животни за посебни нутритивни цели, подготовката, ставањето во промет и употребата на медицирана храна за животни, ензими, микроорганизми и нивни подготовки во исхраната на животните, исхрана на животни од кои се произведува храна, увоз и извоз на храна за животни од и во трети земји.

Од технички карактер, но не помалку битен е и фактот дека со наведениот предлог Закон се дефинитивно се заокружува комплексот на закони од областа на ветеринарното здравство, како поголем дел од законодавството на ЕУ во областа на земјоделството.

II. МЕЃУСОБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Со законот се обезбедува воспоставување на стриктни процедури во прометот со храната за животни, воспоставување на систем на официјални контроли, принцип на забрана на употреба на одредени непожелни супстанции со цел обезбедување на подобра заштита на здравјето на луѓето и животните како и обезбедување на соодветна поврзаност со концептот на безбедност на храна и ветеринарно јавно здравство .

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложениот закон се постигнува уредување на областа на производството, прометот и употребата на храна за животни во правец на комплетно хармонизирање со легислативата на Европската Унија.
